

Βρυξέλλες, 24.3.2021
COM(2021) 142 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού

Χρειαζόμαστε μια στρατηγική για όλα τα παιδιά, χωρίς αποκλεισμούς, που θα υποστηρίζει τα παιδιά που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις — μια στρατηγική που θα προωθεί και θα υποστηρίζει το δικαίωμά μας να συμμετέχουμε στη λήψη αποφάσεων που μας επηρεάζουν. Γιατί καμία απόφαση που αφορά τα παιδιά δεν θα πρέπει να λαμβάνεται χωρίς τα παιδιά. Έχει έρθει η ώρα η συμμετοχή των παιδιών να γίνει κανόνας.

(Συμπεράσματα για τα παιδιά, 13ο ευρωπαϊκό φόρουμ για τα δικαιώματα του παιδιού, 2020).

Εισαγωγή

Τα δικαιώματα του παιδιού είναι ανθρώπινα δικαιώματα. Κάθε παιδί στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο θα πρέπει να απολαμβάνει τα ίδια δικαιώματα και να μπορεί να ζει χωρίς διακρίσεις, χωρίς φόβο αντιποίνων και χωρίς εκφοβισμό κανενός είδους.

Πρόκειται για κοινωνική, ηθική και ανθρώπινη επιταγή από την οποία εξαρτώνται τόσο τα παιδιά — που είναι σχεδόν το ένα πέμπτο του πληθυσμού σε επίπεδο ΕΕ¹ και το ένα τρίτο σε παγκόσμιο επίπεδο² — αλλά και η ευρύτερη κοινότητα. Στόχος είναι όλα τα παιδιά να μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους και να διαδραματίσουν ηγετικό ρόλο στην κοινωνία — είτε πρόκειται για τον αγώνα υπέρ της δικαιοσύνης και της ισότητας, είτε για την ενίσχυση της δημοκρατίας ή την προώθηση της διττής πράσινης και ψηφιακής μετάβασης.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο **η προστασία και η προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού αποτελεί βασικό στόχο των εργασιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό³. Ο στόχος αυτός κατοχυρώνεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ⁴, ο οποίος εγγυάται την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Διατρέχει οριζόντια όλους τους τομείς πολιτικής και συγκαταλέγεται στις βασικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως ορίζονται στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της προέδρου κ. von der Leyen⁵.

Αυτή η στρατηγική διαπνέεται από μια πρωταρχική φιλοδοξία: τα παιδιά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σ' ολόκληρο τον κόσμο να μπορούν να έχουν την καλύτερη δυνατή ζωή· και αντικατοπτρίζει τα δικαιώματα και τον ρόλο των παιδιών στην κοινωνία μας. Τα παιδιά εμπνέουν και βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της ευαισθητοποίησης όσον αφορά την κρίση της φύσης και της κλιματικής αλλαγής, τις διακρίσεις και την αδικία. Είναι εξίσου οι πολίτες και οι ηγέτες του σήμερα όσο και οι ηγέτες του αύριο. Η στρατηγική αυτή επιδιώκει να κάνει πράξη την κοινή μας ευθύνη να ενώσουμε τις δυνάμεις μας για τον σεβασμό, την προστασία και την τήρηση των δικαιωμάτων κάθε παιδιού· και να οικοδομήσουμε μαζί με τα παιδιά πιο υγιείς, πιο ανθεκτικές, πιο δίκαιες και ισότιμες κοινωνίες για όλους.

¹ Παιδί είναι οποιοδήποτε πρόσωπο κάτω των 18 ετών. Πληθυσμιακά στοιχεία: [[yth_demo_010](#)], [[yth_demo_020](#)], Eurostat, 2020.

² Δημογραφικά στοιχεία: [Στατιστικοί πίνακες για την κατάσταση των παιδιών στον κόσμο το 2019, UNICEF](#).

³ Στο άρθρο 3 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) καθορίζεται ως στόχος της ΕΕ η προώθηση της προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού. Στο άρθρο 3 παράγραφος 5 της ΣΕΕ ορίζεται ότι, στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο, η Ένωση συμβάλλει [...] στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως των δικαιωμάτων του παιδιού.

⁴ [Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ](#) (2012/C 326/02).

⁵ [Μια Ένωση που επιδιώκει περισσότερο. Το πρόγραμμά μου για την Ευρώπη. Της υποψήφιας προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019-2024.](#)

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού⁶ (UNCRC), η οποία έχει κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, εξακολουθεί να καθοδηγεί τη δράση μας στον τομέα αυτό. Πάνω από 30 χρόνια από τότε που η UNCRC τέθηκε σε ισχύ, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος, και αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ότι τα παιδιά έχουν τα δικά τους δικαιώματα.

Η UNCRC αναγνωρίζει το δικαίωμα όλων των παιδιών να έχουν το καλύτερο δυνατό ξεκίνημα στη ζωή τους, να μεγαλώνουν ευτυχισμένα και υγιή και να αναπτύσσονται πλήρως τις δυνατότητές τους. Αυτό περιλαμβάνει το δικαίωμα να ζουν σε έναν καθαρό και υγιεινό πλανήτη, σε ένα περιβάλλον προστασίας και φροντίδας, να χαλαρώνουν, να παίζουν και να απολαμβάνουν πολιτιστικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες, καθώς και το δικαίωμα απόλαυσης και σεβασμού του φυσικού περιβάλλοντος. Επίσης, οι οικογένειες και οι κοινότητες πρέπει να λαμβάνουν την αναγκαία στήριξη ώστε να μπορούν να διασφαλίζουν την ευημερία και την ανάπτυξη των παιδιών.

Ποτέ στο παρελθόν τα παιδιά σε όλη την ΕΕ δεν είχαν τα δικαιώματα, τις ευκαιρίες και την ασφάλεια που απολαμβάνουν σήμερα. Αυτό οφείλεται κυρίως στις δράσεις πολιτικής, στη νομοθεσία και στη χρηματοδότηση της ΕΕ κατά την τελευταία δεκαετία, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη. Τις τελευταίες δεκαετίες, η Επιτροπή έχει προτείνει σημαντικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση της εμπορίας παιδιών, της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών, των αγνοούμενων παιδιών, καθώς και για την προώθηση συστημάτων απονομής δικαιοσύνης φιλικών προς τα παιδιά. Αναπτύξαμε και συμπεριλάβαμε στις πολιτικές και τη νομοθεσία για το άσυλο και τη μετανάστευση φιλικές προς τα παιδιά διατάξεις. Εντείναμε τις προσπάθειές μας προκειμένου να καταστήσουμε το διαδίκτυο ασφαλέστερο για τα παιδιά και συνεχίζουμε τον αγώνα ενάντια στην φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Οι ανανεωμένες κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ του 2017 για την προαγωγή και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού αποτέλεσαν ορόσημο για τα δικαιώματα των παιδιών σε παγκόσμιο επίπεδο, μαζί με τα πολυάριθμα ανθρωπιστικά και αναπτυξιακά προγράμματα που προωθούν το δικαίωμα στην υγεία και την εκπαίδευση. Ο αντίκτυπος αυτών των πρωτοβουλιών έχει βελτιώσει σε μεγάλο βαθμό τη ζωή των παιδιών στην ΕΕ, καθώς και την τήρηση των δικαιωμάτων τους στην πράξη.

Η πρόοδος αυτή κατακτήθηκε με κόπο και δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή για να αξιοποιηθούν οι προσπάθειες αυτές, να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που επιμένουν και οι νέες που ανακύπτουν, και να οριστεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού στον σημερινό, συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο.

Πάρα πολλά παιδιά εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρές και τακτικές παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους. Τα παιδιά εξακολουθούν να είναι θύματα διαφόρων μορφών βίας: υφίστανται κοινωνικοοικονομικό αποκλεισμό και διακρίσεις, ιδίως λόγω φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, ή αναπηρίας — είτε αυτά τα χαρακτηριστικά αφορούν τα ίδια τα παιδιά είτε τους γονείς τους. Τα προβλήματα των παιδιών δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη, και οι απόψεις τους, σε θέματα που είναι σημαντικά για τα παιδιά, συχνά δεν εξετάζονται επαρκώς.

Η πανδημία COVID-19 έχει επιδεινώσει τις υφιστάμενες προκλήσεις και ανισότητες και έχει δημιουργήσει νέες. Τα παιδιά εκτέθηκαν σε αυξημένη ενδοοικογενειακή βία, σε

---

⁶ [Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, Ηνωμένα Έθνη](#), 1989.

διαδικτυακή κακοποίηση και εκμετάλλευση και σε κυβερνοεκφοβισμό⁷, ενώ αυξήθηκε και η διακίνηση υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο⁸. Σημειώθηκαν καθυστερήσεις σε διαδικασίες όπως η χορήγηση ασύλου ή η οικογενειακή επανένωση. Η μετάβαση στην εξ αποστάσεως μάθηση επηρέασε δυσανάλογα τα πολύ μικρά παιδιά, τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, τα παιδιά που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, σε περιθωριοποιημένες κοινότητες —όπως τα παιδιά Ρομά— και σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές, τα οποία δεν έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακές συνδέσεις και εξοπλισμό ΤΠ. Πολλά παιδιά έχασαν το πιο θρεπτικό ημερήσιο γεύμα τους, καθώς και την πρόσβαση στις υπηρεσίες που παρέχουν τα σχολεία. Η πανδημία επηρέασε επίσης έντονα την ψυχική υγεία των παιδιών, καθώς αναφέρεται αύξηση του άγχους, του στρες, και της μοναξιάς. Πολλά παιδιά δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν σε αθλητικές, ψυχαγωγικές, καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες που είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη και την ευημερία τους.

Η ΕΕ χρειάζεται μια νέα, ολοκληρωμένη προσέγγιση που να αντικατοπτρίζει τις νέες πραγματικότητες και τις διαρκείς προκλήσεις. Η Επιτροπή, εγκρίνοντας αυτή την πρώτη ολοκληρωμένη στρατηγική για τα δικαιώματα του παιδιού, δεσμεύεται να θέσει τα παιδιά και τα συμφέροντά τους στο επίκεντρο των πολιτικών της ΕΕ, μέσω των εσωτερικών και εξωτερικών της δράσεων και σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας. Η στρατηγική αυτή έχει ως στόχο να συγκεντρώσει όλα τα νέα και τα υφιστάμενα νομοθετικά μέσα, μέσα πολιτικής, και χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο.

Προτείνει μια σειρά στοχευμένων δράσεων σε **έξι θεματικούς τομείς**, καθένας από τους οποίους καθορίζει τις προτεραιότητες για τη δράση της ΕΕ τα επόμενα χρόνια. Αυτό θα υποστηριχθεί με την ενίσχυση **της ενσωμάτωσης των δικαιωμάτων του παιδιού** σε όλες τις σχετικές πολιτικές της ΕΕ. Λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι ειδικές ανάγκες ορισμένων ομάδων παιδιών, όπως τα παιδιά που βρίσκονται σε καταστάσεις πολλαπλής ευπάθειας και αντιμετωπίζουν διασταυρούμενες μορφές διακρίσεων.

Η στρατηγική αυτή βασίζεται σε προηγούμενες ανακοινώσεις της Επιτροπής σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού⁹ και στο υφιστάμενο νομικό και πολιτικό πλαίσιο¹⁰. Επίσης, συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων¹¹. Η στρατηγική εδράζεται στην UNCRIC και στα τρία προαιρετικά της πρωτόκολλα, και στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCRPD)¹², ενώ θα συμβάλει και στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών¹³. Επίσης, συνδέεται με τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα δικαιώματα του παιδιού, καθώς και με τη στρατηγική του για τα δικαιώματα του παιδιού (2016-2021)¹⁴.

⁷ [How children \(10-18\) experienced online risks during the COVID-19 lockdown in spring 2020](#) [Πώς βίωσαν τα παιδιά (10-18 ετών) τους κινδύνους στο διαδίκτυο κατά τη διάρκεια των μέτρων απαγόρευσης δραστηριοτήτων λόγω της COVID-19 την άνοιξη του 2020], JRC, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020.

⁸ [Exploiting Isolation: Offenders and victims of online child sexual abuse during the COVID-19 pandemic](#) (Εκμετάλλευση της απομόνωσης: παραβάτες και θύματα σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19), Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020.

⁹ [Σχετικά με μια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού](#) [COM(2006) 367] και [Το θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού](#) [COM(2011) 60].

¹⁰ Βλ. παράρτημα 2 — Δικαιώματα του παιδιού — Κεκτημένο και πολιτικές της ΕΕ.

¹¹ [Οι 20 αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#).

¹² [Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες](#), Ηνωμένα Έθνη, 2006.

¹³ [Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών: Ατζέντα 2030](#). Βλ. παράρτημα 1: Συγκριτικός πίνακας όπου παρατίθενται λεπτομερώς τα σχετικά δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, καθώς και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, όπως προστατεύονται και προάγονται από τις διάφορες πτυχές της παρούσας στρατηγικής.

¹⁴ [Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα δικαιώματα του παιδιού](#) (2016-2021). Το Συμβούλιο της Ευρώπης καταρτίζει επίσης το μελλοντικό στρατηγικό πλαίσιο για την περίοδο 2022-2027.

Η στρατηγική βασίζεται στις ουσιαστικές συνεισφορές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹⁵, των κρατών μελών, των οργανώσεων για τα δικαιώματα του παιδιού, καθώς και άλλων ενδιαφερομένων μερών και ατόμων, οι οποίες συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια της προπαρασκευαστικής φάσης, μεταξύ άλλων μέσω ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης¹⁶ και μέσω του ευρωπαϊκού φόρουμ του 2020 για τα δικαιώματα του παιδιού¹⁷.

Η στρατηγική αυτή έχει αναπτυχθεί **για τα παιδιά και μαζί με τα παιδιά**. Για την κατάρτιση αυτής της στρατηγικής ελήφθησαν υπόψη οι **απόψεις και οι προτάσεις πάνω από 10 000 παιδιών**¹⁸. Τα παιδιά συμμετείχαν επίσης και στην προετοιμασία της φιλικής προς τα παιδιά έκδοσης της στρατηγικής¹⁹. Αυτό σηματοδοτεί ένα νέο κεφάλαιο και ένα σημαντικό βήμα για την ΕΕ στην κατεύθυνση της πραγματικής συμμετοχής των παιδιών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

1. Συμμετοχή στον πολιτικό και δημοκρατικό βίο: μια ΕΕ που δίνει στα παιδιά τη δυνατότητα να είναι ενεργοί πολίτες και μέλη δημοκρατικών κοινωνιών

«*Αν όχι εμείς, ποιος;*» (Δεκαεξάχρονος, 13ο Ευρωπαϊκό φόρουμ για τα δικαιώματα του παιδιού, 2020)

Η εικόνα των νέων που γεμίζουν τους δρόμους σε όλο τον κόσμο ζητώντας να υπάρξει δράση για το κλίμα ή υπερασπιζόμενοι τα ανθρώπινα δικαιώματα του παιδιού²⁰, μας δείχνει ότι τα παιδιά είναι ενεργοί πολίτες και **παράγοντες αλλαγής**. Μολονότι στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ δεν έχουν δικαίωμα ψήφου μέχρι την ηλικία των 18 ετών, τα παιδιά δικαιούνται να είναι ενεργά μέλη δημοκρατικών κοινωνιών και μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση πολιτικών προτεραιοτήτων.

Υπάρχουν καλά παραδείγματα για τον τρόπο με τον οποίο διάφορα επίπεδα κυβερνήσεων και δημόσιων αρχών προωθούν την ουσιαστική συμμετοχή των παιδιών, με αποτέλεσμα να επηρεάζουν πραγματικά τις αποφάσεις στη δημόσια σφαίρα²¹. Τέτοια παραδείγματα, σε επίπεδο ΕΕ, είναι οι διάλογοι της ΕΕ για τη νεολαία²² και η Γωνιά μάθησης²³.

¹⁵ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών επ' ευκαιρία της 30ής επετείου της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού [2019/2876(RSP)] – Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 11ης Μαρτίου 2021 σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού ενόψει της Στρατηγικής της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού [2021/2523(RSP)].

¹⁶ Συνοπτική έκθεση της ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, 2021.

¹⁷ 13ο Ευρωπαϊκό φόρουμ για τα δικαιώματα του παιδιού, 2020.

¹⁸ UNICEF, Eurochild, Save the Children, Child Fund Alliance, World Vision: *Our Europe, Our Rights, Our Future* (Η Ευρώπη μας, τα δικαιώματά μας, το μέλλον μας). Διαβούλευση των Παιδικών Χωριών SOS με παιδιά σε κλειστές δομές φροντίδας και με παιδιά που λαμβάνουν υπηρεσίες ενίσχυσης της οικογένειας, και συνοπτική έκθεση, Defence for Children International, Terre des Hommes και συνεργαζόμενοι φορείς.

¹⁹ Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού: φιλικές προς τα παιδιά εκδόσεις.

²⁰ *Report of the 2018 Day of General Discussion on Protecting and Empowering Children as Human Rights Defenders* (Έκθεση της Ημέρας γενικής συζήτησης του 2018 σχετικά με την προστασία και την ενδυνάμωση των παιδιών ως υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων), Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 2018: *Implementation Guide on the Rights of Child Human Rights Defenders* (Οδηγός εφαρμογής για τα δικαιώματα των παιδιών υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων), Child Rights Connect, 2020.

²¹ *Study on child participation in EU political and democratic life* (Μελέτη για τη συμμετοχή των παιδιών στον πολιτικό και δημοκρατικό βίο της ΕΕ), Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021, και η [προσβάσιμη έκδοσή](#) της.

²² [Διάλογοι της ΕΕ για τη νεολαία](#) (νέοι 16-30 ετών).

²³ [Γωνιά μάθησης](#).

Και πάλι, **πάρα πολλά παιδιά νιώθουν ότι η άποψή τους δεν λαμβάνεται επαρκώς υπόψη κατά τη λήψη των αποφάσεων**²⁴. Προκλήσεις, μεταξύ άλλων, συνιστούν τα στερεότυπα και οι αντιλήψεις ότι η συμμετοχή των παιδιών είναι δύσκολη, δαπανηρή, και απαιτητική σε πόρους και εμπειρογνώσια. Τα στερεότυπα που αφορούν το φύλο, ιδίως, περιορίζουν τις φιλοδοξίες των αγοριών και των κοριτσιών και δημιουργούν εμπόδια στη συμμετοχή τους και στις επιλογές ζωής τους. Ενώ στην πλειονότητά τους τα παιδιά φαίνεται να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους, μόνο ένα στα τέσσερα θεωρεί ότι τα δικαιώματά τους γίνονται σεβαστά από το σύνολο της κοινωνίας²⁵. Αυτό επηρεάζει αρνητικά τη συμμετοχή των παιδιών στα σχολεία, στον αθλητισμό, στον πολιτισμό και σε άλλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες, στα συστήματα δικαιοσύνης και μετανάστευσης ή στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και στις οικογένειες.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΕ πρέπει να προωθήσει και να βελτιώσει τη **συστημική και χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχή των παιδιών σε τοπικό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο**. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω μιας νέας **πλατφόρμας της ΕΕ για τη συμμετοχή των παιδιών**, η οποία θα συσταθεί σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οργανώσεις για τα δικαιώματα του παιδιού, με σκοπό τη καλύτερη συμμετοχή των παιδιών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης προσφέρει επίσης μια εξαιρετική ευκαιρία για να γίνει πράξη η συμμετοχή των παιδιών.

Η Επιτροπή θα βοηθήσει επίσης τα παιδιά, τους επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά και για τα παιδιά, τα μέσα ενημέρωσης, το κοινό, τους πολιτικούς και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού και να προασπίσουν το δικαίωμα των παιδιών να ακούγεται η φωνή τους και να λαμβάνεται υπόψη η γνώμη τους. Επίσης, θα προωθήσει την ουσιαστική και χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχή των παιδιών στη διαδικασία χάραξης πολιτικής των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ, ιδίως μέσω ειδικών για τα παιδιά διαβουλεύσεων, όπου αρμόζει.

Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

- δημιουργία —από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις οργανώσεις για τα δικαιώματα του παιδιού— πλατφόρμας της ΕΕ για τη συμμετοχή των παιδιών, με σκοπό τη σύνδεση των υφιστάμενων μηχανισμών συμμετοχής των παιδιών σε τοπικό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, και τη συμμετοχή των παιδιών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ·
- δημιουργία χώρου ώστε τα παιδιά να συμμετέχουν ενεργά στο ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα μέσω δεσμεύσεων ή με την ιδιότητα των πρεσβευτών του συμφώνου. Με τη συμμετοχή των σχολείων στη βιώσιμη εκπαίδευση για το κλίμα, την ενέργεια και το περιβάλλον, η συμμαχία «Εκπαίδευση για το κλίμα» θα βοηθήσει τα παιδιά να γίνουν παράγοντες αλλαγής κατά την εφαρμογή του συμφώνου για το κλίμα και της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας²⁶.
- ανάπτυξη και προώθηση προσβάσιμων και φιλικών προς τα παιδιά εκδόσεων και μορφότυπων του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και άλλων βασικών πράξεων της ΕΕ, χωρίς ψηφιακούς αποκλεισμούς·
- ανάπτυξη και προώθηση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τη χρήση φιλικής προς τα παιδιά γλώσσας σε έγγραφα και σε εκδηλώσεις και συναντήσεις των ενδιαφερομένων μερών στις οποίες συμμετέχουν παιδιά·

²⁴ [Europe Kids Want survey, Sharing the view of children and young people across Europe](#) (Έρευνα για την Ευρώπη που θέλουν τα παιδιά — Ανταλλαγή απόψεων των παιδιών και των νέων σε όλη την Ευρώπη), UNICEF και Eurochild, 2019.

²⁵ [Our Europe. Our Rights. Our Future](#), ό.π.

²⁶ [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#).

- συμμετοχή των παιδιών στο φόρουμ θεμελιωδών δικαιωμάτων του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA) και στη Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης·
- διεξαγωγή διαβουλεύσεων ειδικά για τα παιδιά, για σχετικές μελλοντικές πρωτοβουλίες·
- ενίσχυση της εμπειρογνώσιας και της πρακτικής του προσωπικού της Επιτροπής και των οργανισμών της ΕΕ όσον αφορά τη συμμετοχή των παιδιών, μεταξύ άλλων και σε σχέση με τις πολιτικές προστασίας και ασφάλειας των παιδιών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- να θεσπίσουν, να βελτιώσουν και να παράσχουν επαρκείς πόρους για νέους και υφιστάμενους μηχανισμούς συμμετοχής των παιδιών σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω του εργαλείου αυτοαξιολόγησης όσον αφορά τη συμμετοχή των παιδιών του Συμβουλίου της Ευρώπης²⁷.
- να ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση και τις γνώσεις σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού, μεταξύ άλλων και για τους επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά και για τα παιδιά, μέσω εκστρατειών ευαισθητοποίησης και δραστηριοτήτων κατάρτισης·
- να ενισχύσουν την εκπαίδευση σχετικά με την ιδιότητα του πολίτη, την ισότητα και τη συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες στα σχολικά προγράμματα σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο·
- να στηρίξουν τις προσπάθειες των σχολείων για συμμετοχή των μαθητών στην καθημερινή ζωή του σχολείου και στη λήψη αποφάσεων.

2. Κοινωνικοοικονομική ένταξη, υγεία και εκπαίδευση: μια ΕΕ που καταπολεμά την παιδική φτώχεια, προάγει φιλικές προς τα παιδιά και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες, συστήματα υγείας και εκπαίδευσης.

«Νομίζω ότι τελικά αισθάνομαι κάποιο άγχος. Θα ήθελα να μιλήσω με κάποιον ψυχολόγο, να μου πει μια γνώμη για το πώς θα μπορούσα να αντιμετωπίσω τα πράγματα.» (Παιδί, Ελλάδα).

«Το σχολείο σου επιτρέπει ν' ανοίξεις στον κόσμο και να μιλήσεις στους ανθρώπους. Το σχολείο είναι ζωή.» (Παιδί που ζητά άσυλο, Γαλλία).

Κάθε παιδί δικαιούται ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο και ίσες ευκαιρίες, από τα πρώτα στάδια της ζωής του. Η ενίσχυση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των παιδιών είναι ουσιαστικής σημασίας για την αντιμετώπιση της μετακύλισης της φτώχειας και της μειονεξίας από γενιά σε γενιά. Η κοινωνική προστασία και στήριξη των οικογενειών είναι αναγκαίες εν προκειμένω.

Κάθε παιδί δικαιούται υγειονομική περίθαλψη και ποιοτική εκπαίδευση στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο και τον τόπο διαμονής του. Ωστόσο, τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού είναι πιθανότερο να αντιμετωπίσουν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, ιδίως σε αγροτικές, απομακρυσμένες και μειονεκτούσες περιοχές.

Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων²⁸ και η σύσταση της Επιτροπής, του 2013, με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας»²⁹ παραμένουν σημαντικά εργαλεία για τη μείωση της παιδικής φτώχειας και τη βελτίωση της ευημερίας των

²⁷ [Child Participation Assessment Tool](#) (Εργαλείο αξιολόγησης της συμμετοχής των παιδιών), Συμβούλιο της Ευρώπης.

²⁸ [Οι 20 αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.](#)

²⁹ [Σύσταση της Επιτροπής με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας»](#) (2013/112/ΕΕ).

παιδιών. Τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ έχουν εξίσου μεγάλη σημασία για τη στήριξη αυτών των στόχων πολιτικής. Μεταξύ 2021 και 2027 τα κράτη μέλη με ποσοστό παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (την περίοδο 2017-2019) θα πρέπει να διαθέσουν το 5 % του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, ενώ όλα τα άλλα κράτη μέλη θα πρέπει εξίσου να διαθέσουν κατάλληλα ποσά. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) θα συμβάλει σε επενδύσεις για υποδομές, εξοπλισμό και πρόσβαση σε βασικές και ποιοτικές υπηρεσίες, με ιδιαίτερη έμφαση στις φτωχότερες περιφέρειες της Ένωσης, όπου οι δημόσιες υπηρεσίες τείνουν να είναι λιγότερο ανεπτυγμένες. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα συμβάλει στην ταχεία και χωρίς αποκλεισμούς ανάκαμψη από την πανδημία COVID-19, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης πολιτικών για τα παιδιά και τους νέους και της ενίσχυσης της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

2.1 Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και προώθηση ίσων ευκαιριών

Παρά τη μείωση που σημειώθηκε τα τελευταία χρόνια, το 2019 το 22,2 % των παιδιών στην ΕΕ αντιμετώπισαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Ανάλογα με το κράτος μέλος, ο κίνδυνος φτώχειας για τα παιδιά που ανατρέφονται από έναν μόνο γονέα ή σε οικογένειες με τρία ή περισσότερα παιδιά, που ζουν σε αγροτικές και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές της ΕΕ, ή που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή Ρομά, είναι έως και τρεις φορές υψηλότερος από τον κίνδυνο φτώχειας των άλλων παιδιών³⁰. Περίπου το ήμισυ των παιδιών με γονείς χαμηλού μορφωτικού επιπέδου αντιμετώπισαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα παιδιά με γονείς υψηλού μορφωτικού επιπέδου ήταν κάτω από 10 %. Τα παιδιά από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο σοβαρής στέρησης στέγασης ή υπερπληρότητας στην κατοικία και είναι περισσότερο εκτεθειμένα στην έλλειψη στέγης.

Αυτό μεταφράζεται σε βαθιά ανισότητα ευκαιριών, η οποία παραμένει πρόβλημα για τα παιδιά ακόμη και σε χώρες με χαμηλά επίπεδα φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού³¹. Τα παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα έχουν λιγότερες πιθανότητες, σε σύγκριση με τους πιο προνομιούχους συνομηλίκους τους, να έχουν καλές επιδόσεις στο σχολείο, να απολαμβάνουν καλή υγεία και να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους αργότερα στη ζωή.

Όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρία και εκείνων που προέρχονται από μειονεκτούσες ομάδες, δικαιούνται εξίσου να ζουν με τις οικογένειές τους και εντός μιας κοινότητας. Τα ολοκληρωμένα συστήματα προστασίας των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής πρόληψης, της έγκαιρης παρέμβασης και της οικογενειακής στήριξης, θα πρέπει να παρέχουν στα παιδιά που στερούνται τη γονική μέριμνα ή που κινδυνεύουν να τη χάσουν, τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την αποτροπή του χωρισμού της οικογένειας. Η φτώχεια δεν πρέπει να είναι ποτέ ο μόνος λόγος για την υπαγωγή παιδιού σε καθεστώς εναλλακτικής μέριμνας. Πρέπει να διασφαλιστεί η μετάβαση σε μια ποιοτική φροντίδα σε επίπεδο κοινότητας και οικογένειας, καθώς και η στήριξη των παιδιών που ενηλικιώνονται σε καθεστώς εναλλακτικής μέριμνας.

Με το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων³², η Επιτροπή θέτει τον φιλόδοξο στόχο να μειώσει κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια τον

³⁰ [Πρόταση της Επιτροπής για κοινή έκθεση για την απασχόληση](#), 2021.

³¹ [Combating child poverty: an issue of fundamental rights](#) (Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας: ένα ζήτημα θεμελιωδών δικαιωμάτων)_FRA, 2018.

³² [Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#) [COM(2021) 102 final].

αριθμό των ατόμων στην ΕΕ που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού έως το 2030 — συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον 5 εκατομμυρίων παιδιών. Ένα από τα κύρια παραδοτέα του είναι η πρόταση της Επιτροπής για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση **ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά**³³, η οποία συμπληρώνει την παρούσα στρατηγική και ζητεί τη λήψη ειδικών μέτρων για τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Η πρόταση συνιστά στα κράτη μέλη να εγγυώνται την πρόσβαση σε ποιοτικές βασικές υπηρεσίες για τα παιδιά που έχουν ανάγκη: προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, εκπαίδευση (συμπεριλαμβανομένων των σχολικών δραστηριοτήτων), υγειονομική περίθαλψη, διατροφή και στέγαση.

Η Επιτροπή παρακολουθεί τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν την παιδική φτώχεια ή τον κοινωνικό αποκλεισμό στο πλαίσιο της διαδικασίας του **Ευρωπαϊκού Εξαμήνου** και, όπου απαιτείται, διατυπώνει σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Το ενισχυμένο πρόγραμμα εγγυήσεων για τη νεολαία³⁴ ορίζει ότι όλοι οι νέοι άνω των 15 ετών λαμβάνουν προσφορά απασχόλησης, εκπαίδευσης, πρακτικής άσκησης ή μαθητείας εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή ολοκληρώνουν την επίσημη εκπαίδευση.

Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

- θέσπιση μιας νέας **ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά**·
- διασφάλιση συμπληρωματικότητας με την **ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες**³⁵, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες των παιδιών με αναπηρίες και να παρέχεται καλύτερη πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και σε ανεξάρτητη διαβίωση.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- να εγκρίνουν ταχέως στο Συμβούλιο την πρόταση της Επιτροπής για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά και να θέσουν σε εφαρμογή τις διατάξεις της·
- να εφαρμόσουν το ενισχυμένο πρόγραμμα εγγυήσεων για τη νεολαία και να προωθήσουν τη συμμετοχή των νέων σε υπηρεσίες του προγράμματος εγγυήσεων για τη νεολαία.

2.2 Διασφάλιση του δικαιώματος στην υγειονομική περίθαλψη για όλα τα παιδιά

Ο **εμβολιασμός** είναι το κύριο εργαλείο για την πρόληψη σοβαρών, μεταδοτικών και ενίοτε θανατηφόρων νόσων και συνιστά βασικό στοιχείο της παιδικής φροντίδας. Χάρη στον εκτεταμένο εμβολιασμό, η ευλογία έχει εξαλειφθεί και η Ευρώπη έχει απαλλαγθεί από την πολιομυελίτιδα. Ωστόσο, εξακολουθούν να εμφανίζονται εξάρσεις ασθενειών που προλαμβάνονται με εμβολιασμό, λόγω ανεπαρκών ποσοστών εμβολιαστικής κάλυψης. Η πανδημία COVID-19 έχει επίσης απειλήσει το αδιάλειπτο των προγραμμάτων παιδικού εμβολιασμού στην Ευρώπη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη της ΕΕ συμμερίζονται τους στόχους για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης, την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στα εμβόλια και την ισότιμη πρόσβαση σε εμβόλια για όλους.

Το 2020 περισσότερα από 15 500 παιδιά και έφηβοι διαγνώστηκαν με καρκίνο στην ΕΕ και πάνω από 2 000 νέοι και νέες ασθενείς έχασαν τη ζωή τους εξαιτίας του. Ο καρκίνος αποτελεί την κύρια αιτία θανάτου από νόσο για τις ηλικίες άνω του ενός έτους. Το 30 % των παιδιών

³³ Πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά [COM(2021) 137].

³⁴ Σύσταση του Συμβουλίου για «μια γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία» (2020/C 372/01).

³⁵ Στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030 [COM(2021) 101 final].

που πάσχουν από καρκίνο υποφέρουν από σοβαρές μακροχρόνιες συνέπειες, ενώ ο αριθμός των επιζώντων από παιδικό καρκίνο εξακολουθεί να αυξάνεται.

Η υιοθέτηση ενός υγιεινού και δραστήριου τρόπου ζωής σε νεαρή ηλικία συμβάλλει στη μείωση των κινδύνων καρκίνου αργότερα στη ζωή. Το **ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου**³⁶ εντείνει τις έγκαιρες προληπτικές δράσεις και δρομολογεί νέες πρωτοβουλίες για τον παιδιατρικό καρκίνο, ώστε να βοηθήσει τους νέους και τις νέες ασθενείς να αναρρώσουν και να εξασφαλίσουν την καλύτερη δυνατή ποιότητα ζωής. Ο αριθμός των επικυρωμένων θεραπειών που έχουν στη διάθεσή τους τα παιδιά που πάσχουν από καρκίνο είναι συχνά περιορισμένος. Ο αναθεωρημένος κανονισμός για τα παιδιατρικά φάρμακα —μια εμβληματική πρωτοβουλία της φαρμακευτικής στρατηγικής για την ΕΕ³⁷— αποσκοπεί στην προώθηση στοχευμένων παιδιατρικών φαρμάκων, συμπεριλαμβανομένης της παιδιατρικής ογκολογίας.

Η παιδική ηλικία είναι ένα κρίσιμο στάδιο της ζωής για τον καθορισμό της σωματικής και ψυχικής υγείας στο μέλλον. Ωστόσο, τα προβλήματα ψυχικής υγείας των παιδιών είναι ευρέως διαδεδομένα και μερικές φορές συνδέονται με την απομόνωση, το εκπαιδευτικό περιβάλλον, την κοινωνική ένταξη και τη φτώχεια, καθώς και με την παρατεταμένη χρήση ψηφιακών εργαλείων. Έως και 20 % των παιδιών παγκοσμίως αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας, τα οποία, όταν δεν αντιμετωπίζονται, επηρεάζουν σοβαρά την ανάπτυξή τους, το μορφωτικό τους επίπεδο και τις δυνατότητές τους να ζήσουν μια καλή ζωή. Το σχολείο αναγνωρίζεται ως ένας από τους θεμελιώδεις παράγοντες που καθορίζουν την ψυχική υγεία των παιδιών³⁸. Ο ευρωπαϊκός χώρος εκπαίδευσης³⁹ θα ασχοληθεί και με την ψυχική υγεία και την ευημερία στην εκπαίδευση. Η συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες, η επαφή με τη φύση και η σωματική άσκηση μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στην ψυχική υγεία των παιδιών⁴⁰, βελτιώνοντας την αυτοεκτίμηση, την αυτοαποδοχή, την αυτοπεποίθηση και τον αυτοσεβασμό τους.

Τα παιδιά-μετανάστες συχνά πάσχουν από προβλήματα ψυχικής υγείας εξαιτίας καταστάσεων που βίωσαν στη χώρα καταγωγής, κατά τη μεταναστευτική τους διαδρομή, ή από την αβεβαιότητα ή την ταπεινωτική μεταχείριση που αντιμετώπισαν στη χώρα άφιξης. Οι τρέχουσες εργασίες του δικτύου εμπειρογνομόνων σε θέματα ευαλωτότητας (VEN) της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) επικεντρώνονται, μεταξύ άλλων, στην ψυχική υγεία των αιτούντων άσυλο. Ορισμένες άλλες ομάδες παιδιών, όπως τα παιδιά με αναπηρίες και τα παιδιά ΛΟΑΤΚΙ, ενδέχεται να έχουν ειδικές ανάγκες όσον αφορά την ψυχική και σωματική τους υγεία, που πρέπει να αντιμετωπιστούν με κατάλληλο τρόπο.

Η υγιεινή διατροφή, σε συνδυασμό με τακτική σωματική άσκηση, είναι ζωτικής σημασίας για την πλήρη σωματική και πνευματική ανάπτυξη των παιδιών. Ακόμη και σήμερα, στην ΕΕ υπάρχουν παιδιά που υποφέρουν από πείνα, ιδίως τα παιδιά των Ρομά και των Πλανόβιων⁴¹, γεγονός που τα καθιστά πιο ευπαθή σε ασθένειες και αποτρέπει την ορθή ανάπτυξη του εγκεφάλου τους. Παρόμοια προβλήματα αντιμετωπίζουν επίσης τα άστεγα παιδιά και τα παιδιά μεταναστών που διαμένουν σε υπερπλήρεις ή ακατάλληλες εγκαταστάσεις υποδοχής.

³⁶ [Ανακοίνωση με τίτλο «Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου»](#) [COM(2021) 44 final].

³⁷ [Ανακοίνωση με τίτλο «Φαρμακευτική στρατηγική για την Ευρώπη»](#) [COM(2020) 761 final].

³⁸ [Ευρωπαϊκό πλαίσιο δράσης για την ψυχική υγεία και ευημερία](#), κοινή δράση της ΕΕ για την ψυχική υγεία και ευημερία 2013-2016.

³⁹ [Ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού \(2021-2030\)](#) (2021/C 66/01).

⁴⁰ [What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being?](#) (Τι στοιχεία υπάρχουν σχετικά με τον ρόλο που διαδραματίζουν οι τέχνες στη βελτίωση της υγείας και της ευημερίας;), ΠΙΟΥ, 2019.

⁴¹ [Roma and Travellers in six countries](#) (Ρομά και Πλανόβιοι σε έξι χώρες), FRA, 2020.

Από την άλλη πλευρά, κατά τα τελευταία 30-40 έτη η αυξημένη διαθεσιμότητα και οικονομική προσιτότητα των εξαιρετικά υψηλής επεξεργασίας, ανθυγιεινών τροφίμων οδήγησαν σε κλιμάκωση φαινομένων υπερβολικού βάρους και παχυσαρκίας. Ένα στα τρία παιδιά ηλικίας 6-9 ετών στην ΕΕ είναι υπέρβαρο ή παχύσαρκο. Αυτό μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο διαβήτη, καρκίνου, καρδιαγγειακών παθήσεων ή πρόωρου θανάτου. Στις δράσεις της Επιτροπής περιλαμβάνεται το πρόγραμμα για την προώθηση της κατανάλωσης φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολεία⁴², καθώς και το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την παιδική παχυσαρκία 2014-2020⁴³, τα οποία θα αξιολογηθούν στο πλαίσιο της παρακολούθησής τους.

Η στρατηγική της Επιτροπής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»⁴⁴ καλεί τη βιομηχανία τροφίμων και τους τομείς του λιανικού εμπορίου να αυξήσουν τη διαθεσιμότητα και την οικονομική προσιτότητα υγιεινών και βιώσιμων επιλογών όσον αφορά τα τρόφιμα. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα προτείνει την εναρμονισμένη υποχρεωτική διατροφική επισήμανση στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας για να διευκολύνει τις τεκμηριωμένες και υγιεινές διατροφικές επιλογές και θα ορίσει θρεπτικά προφίλ για τον περιορισμό της προώθησης (μέσω ισχυρισμών περί διατροφής ή υγείας) τροφίμων με υψηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά, σάκχαρα και αλάτι. Η εκστρατεία «HealthyLifestyle4All» θα προωθήσει υγιεινούς τρόπους ζωής για όλους, ανεξαρτήτως γενιάς και κοινωνικής ομάδας, και ιδίως των παιδιών.

Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

- επιτάχυνση της εφαρμογής της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση των ασθενειών που προλαμβάνονται με εμβολιασμό⁴⁵.
- παροχή πληροφόρησης και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την αντιμετώπιση του ζητήματος της ψυχικής υγείας των παιδιών, μέσω της διαδικτυακής πύλης βέλτιστων πρακτικών⁴⁶ και της πλατφόρμας για την πολιτική υγείας·
- επανεξέταση του νομικού πλαισίου του προγράμματος της ΕΕ για τα σχολεία με σκοπό να εστιαστεί εκ νέου στην υγιεινή και βιώσιμη διατροφή·
- ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών και ενός προαιρετικού κώδικα δεοντολογίας για τη μείωση της διαδικτυακής προώθησης σε παιδιά προϊόντων με υψηλή περιεκτικότητα σε ζάχαρη, λιπαρά και αλάτι, στο πλαίσιο της κοινής δράσης για την εφαρμογή επικυρωμένων βέλτιστων πρακτικών στη διατροφή.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- να ορίσουν τα παιδιά ως ομάδα-στόχο προτεραιότητας στις εθνικές τους στρατηγικές για την ψυχική υγεία·
- να δημιουργήσουν δίκτυα με οικογένειες, σχολεία, νέους και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη και ιδρύματα που ασχολούνται με την ψυχική υγεία των παιδιών.

2.3 Οικοδόμηση ποιοτικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς

Όλα τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να αναπτύσσουν τις βασικές ικανότητες και τα ταλέντα τους, αρχής γενομένης από την πρώιμη παιδική ηλικία και καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής τους

⁴² [Πρόγραμμα για την προώθηση της κατανάλωσης φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολεία](#), Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

⁴³ [Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την παιδική παχυσαρκία 2014-2020](#), Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

⁴⁴ [Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»](#) [COM(2020) 381 final].

⁴⁵ [Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση των ασθενειών που προλαμβάνονται με εμβολιασμό](#) (2018/C 466/01).

⁴⁶ [Πύλη βέλτιστων πρακτικών](#), Δημόσια Υγεία, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

εκπαίδευσης και της επαγγελματικής τους κατάρτισης, μεταξύ άλλων σε πλαίσια μη τυπικής μάθησης. **Η πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και διαχωρισμούς θα πρέπει να διασφαλίζεται**, μεταξύ άλλων, μέσω της μη διακριτικής μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής και εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ιθαγένειας, καθεστώτος διαμονής, φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού.

Η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα είναι ιδιαίτερα επωφελής για τη γνωστική, τη γλωσσική και την κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Τόσο το σημείο αναφοράς του πλαισίου ΕΚ 2020⁴⁷ όσο και οι στόχοι της Βαρκελώνης⁴⁸ για τη συμμετοχή των παιδιών στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έχουν επιτευχθεί σε επίπεδο ΕΕ, αν και με μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών.

Τα ποσοστά εγγραφής στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα για τα παιδιά με αναπηρία, τα παιδιά από μειονεκτούσες ομάδες, τα παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο και τα παιδιά Ρομά είναι πολύ χαμηλότερα, αν και τα παιδιά αυτά συγκαταλέγονται μεταξύ εκείνων που θα ωφελούνταν περισσότερο από τη συμμετοχή. Οι χώρες έχουν λάβει στοχευμένα μέτρα για να διευκολυνθεί η πρόσβαση των παιδιών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, αλλά λίγες χώρες στοχεύουν σε μέτρα στήριξης για τα παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο ή παιδιά που ανήκουν σε περιφερειακές ή εθνοτικές μειονότητες⁴⁹. Αυτό είναι ιδιαίτερα προβληματικό για τα παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο, για τα οποία η πρόσβαση στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα είναι ιδιαίτερα επωφελής όσον αφορά τη γλωσσική ανάπτυξη. Η Επιτροπή θα προτείνει την αναθεώρηση των στόχων της Βαρκελώνης για τη στήριξη της περαιτέρω ανοδικής σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα⁵⁰.

Ο σχεδιασμός της σχολικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς προϋποθέτει την ανάπτυξη ουσιαστικών μαθησιακών εμπειριών σε διάφορα περιβάλλοντα. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις για την υποστήριξη της διαδικτυακής και εξ αποστάσεως μάθησης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με τις οποίες θα προωθείται η ανάπτυξη πιο ευέλικτης και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης μέσω ενός συνδυασμού διαφορετικών μαθησιακών περιβαλλόντων (στον χώρο του σχολείου και εξ αποστάσεως) και εργαλείων (ψηφιακών, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών, και μη ψηφιακών), ενώ θα λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι μειονεκτούσες ομάδες και κοινότητες.

Παρά την πρόσφατη πρόοδο, τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν περίπου το 10 % των νέων στην ΕΕ (και άνω του 60 % των νέων Ρομά), ενώ μόνο το 83 % έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (μόνο το 28 % των Ρομά). Το 44 % των παιδιών Ρομά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης φοιτούν σε διαχωρισμένα δημοτικά σχολεία, με αποτέλεσμα να υπονομεύονται οι πιθανότητες επιτυχίας τους στα επόμενα στάδια της εκπαίδευσης⁵¹. Παιδιά με αναπηρία εγκαταλείπουν το σχολείο πρόωρα, ενώ ο αριθμός των μαθητών με αναπηρία που αποκτούν πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών είναι μικρότερος (διαφορά 14,4 ποσοστιαίων μονάδων).

⁴⁷ [Ευρωπαϊκή πολιτική συνεργασία \(πλαίσιο «ΕΚ 2020»\)](#), Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

⁴⁸ [Στόχοι της Βαρκελώνης σχετικά με την ανάπτυξη εγκαταστάσεων παιδικής φροντίδας για μικρά παιδιά, με σκοπό την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην εργασία, τη διευκόλυνση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής των εργαζομένων γονέων και την προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης στην Ευρώπη \(«στόχοι της Βαρκελώνης»\)](#), Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018.

⁴⁹ [Key data on early childhood education and care in Europe - 2019 Edition](#) (Βασικά δεδομένα για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα στην Ευρώπη — έκδοση 2019), Eurydice, 2019.

⁵⁰ [Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025](#) [COM(2020) 152 final].

⁵¹ [Analytical document accompanying the EU Roma Strategic framework SWD \(2020\) 530 final, Annex 2 – Baselines for EU headline indicators](#) {Αναλυτικό έγγραφο που συνοδεύει το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για τους Ρομά [SWD(2020) 530 final], παράρτημα 2 — Βάσεις αναφοράς για πρωταρχικούς δείκτες της ΕΕ}, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εξακολουθεί να υπάρχει χάσμα μεταξύ των φύλων, καθώς περισσότερα αγόρια εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο σε σύγκριση με τα κορίτσια. Επιπλέον, τα αποτελέσματα του Προγράμματος Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών (PISA) του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για το 2018⁵² δείχνουν ότι ένας στους πέντε νέους Ευρωπαίους εξακολουθεί να μην διαθέτει επαρκείς ικανότητες ανάγνωσης, μαθηματικών ή θετικών επιστημών. Προκειμένου να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτής της τάσης και στη στήριξη όλων των μαθητών ώστε να ολοκληρώσουν την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευσή τους, η Επιτροπή θα υποβάλει σύσταση με σκοπό τη δημιουργία δρόμων προς τη σχολική επιτυχία με έμφαση στους μειονεκτούντες μαθητές.

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) μπορεί να βοηθήσει τους σπουδαστές να αποκτήσουν ένα ισορροπημένο μείγμα επαγγελματικών δεξιοτήτων και βασικών ικανοτήτων ώστε να επιτύχουν στην εξελισσόμενη αγορά εργασίας και στην κοινωνία, συμβάλλοντας στην επίτευξη της συμμετοχής χωρίς αποκλεισμούς και των ίσων ευκαιριών.

Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- πρόταση, το 2022, σχετικά με την αναθεώρηση των στόχων της Βαρκελώνης για τη στήριξη της περαιτέρω ανοδικής σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα·
- πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη διαδικτυακή και εξ αποστάσεως μάθηση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση·
- πρόταση για νέα πρωτοβουλία «Δρόμοι προς τη σχολική επιτυχία», η οποία θα συμβάλει επίσης στην αποσύνδεση του μορφωτικού επιπέδου και των εκπαιδευτικών επιδόσεων από την κοινωνική θέση και την οικονομική και πολιτιστική κατάσταση·
- σύσταση ομάδας εμπειρογνομόνων για τη δημιουργία υποστηρικτικών μαθησιακών περιβαλλόντων για ομάδες που αντιμετωπίζουν κίνδυνο χαμηλών επιδόσεων και για τη στήριξη της ευημερίας στο σχολείο·
- στήριξη των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου, του 2020, σχετικά με την EEK για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα·
- προώθηση της δέσμης εργαλείων για την ένταξη στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα⁵³.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- να εργαστούν για την επίτευξη των στόχων που προτείνονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης·
- να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν πλήρως, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όλες τις σχετικές δράσεις που συνιστώνται στο σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2024⁵⁴ στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

⁵² PISA 2018 Results *What School Life Means for Students' Lives* (Αποτελέσματα PISA 2018 *Τι σημαίνει η σχολική ζωή για τη ζωή των μαθητών*), ΟΟΣΑ. Μέσος όρος στις χώρες του ΟΟΣΑ.

⁵³ *Toolkit for inclusion in early childhood education and care* (Δέσμη εργαλείων για την ένταξη στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα), Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020.

⁵⁴ *Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027* [COM(2020)758 final].

3. Καταπολέμηση της βίας κατά των παιδιών και διασφάλιση της προστασίας των παιδιών: μια ΕΕ που βοηθά τα παιδιά να μεγαλώνουν χωρίς βία

«Το γεγονός ότι ζούμε σε ίδρυμα δεν σημαίνει απολύτως τίποτα για το ποιο είμαστε· μόνο ότι έχουμε ήδη κάποιες εμπειρίες από τη ζωή.» (Παιδί, Σλοβενία).

«Μακάρι να υπήρχαν λιγότεροι τσακωμοί και εντάσεις στην οικογένειά μου.» (Παιδί, Ελλάδα).

Η βία κατά των παιδιών, σε όλες τις πιθανές μορφές της, είναι ευρέως διαδεδομένη. Τα παιδιά μπορεί να είναι θύματα, μάρτυρες, καθώς και δράστες πράξεων βίας, στο σπίτι αλλά και στο σχολείο, σε δραστηριότητες αναψυχής και ψυχαγωγίας, στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης, εκτός και εντός του διαδικτύου.

Εκτιμάται ότι το ήμισυ των παιδιών παγκοσμίως υφίστανται κάποιας μορφής βία κάθε χρόνο. Σχεδόν τα τρία τέταρτα των παιδιών ηλικίας μεταξύ 2 και 4 ετών παγκοσμίως υφίστανται τακτικά σωματική τιμωρία και/ή ψυχολογική βία από γονείς ή φροντιστές⁵⁵. Στην Ευρώπη, 1 στα 5 παιδιά αποτελούν θύματα κάποιας μορφής σεξουαλικής βίας⁵⁶, ενώ τα παιδιά αντιπροσωπεύουν σχεδόν το ένα τέταρτο των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων στην ΕΕ, εκ των οποίων τα περισσότερα είναι κορίτσια που αποτελούν αντικείμενο εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση⁵⁷. Πάνω από 200 εκατομμύρια γυναίκες και κορίτσια παγκοσμίως, εκ των οποίων τουλάχιστον 600 000 στην ΕΕ⁵⁸, έχουν επιβιώσει από τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων⁵⁹. Το 62 % των ίντερσεξ ατόμων⁶⁰ που είχαν υποβληθεί σε εγχείρηση ανέφεραν ότι ούτε τα ίδια ούτε οι γονείς τους έδωσαν εν πλήρη γνώσει τη συγκατάθεσή τους πριν από ιατρική αγωγή ή επέμβαση για την τροποποίηση των χαρακτηριστικών του φύλου τους⁶¹.

Καθώς η πανδημία COVID-19 έχει οδηγήσει σε αύξηση ορισμένων μορφών βίας, όπως η ενδοοικογενειακή βία, οι μηχανισμοί καταγγελιών και αναφοράς πρέπει να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες. Η ικανότητα ανταπόκρισης των γραμμών υποστήριξης για παιδιά (116 111) και των ανοικτών τηλεφωνικών γραμμών για αγνοούμενα παιδιά (116 000), καθώς και η πρόσβαση σε αυτές, πρέπει να βελτιωθούν.

Η έκθεση στη βία επηρεάζει σοβαρά τη σωματική, ψυχολογική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των παιδιών να πηγαίνουν στο σχολείο, να αλληλεπιδρούν κοινωνικά και να προοδεύουν. Μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα ψυχικής υγείας, σε χρόνιες ασθένειες, σε τάσεις αυτοτραυματισμού, ακόμη και σε αυτοκτονίες. Τα παιδιά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση μπορεί να επηρεαστούν ιδιαίτερα.

Η βία στα σχολεία και μεταξύ ατόμων που ανήκουν στην ίδια ομάδα είναι σύνθητες φαινόμενο. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του προγράμματος PISA για το 2018, το 23 % των μαθητών ανέφεραν εκφοβισμό στο σχολείο (σωματικό, λεκτικό ή συναφή εκφοβισμό)

⁵⁵ [Global status report on preventing violence against children](#) (Έκθεση σχετικά με την πρόληψη της βίας κατά των παιδιών), UNICEF/ΠΟΥ, 2020.

⁵⁶ [One in Five campaign](#) (Εκστρατεία «ένα στα πέντε»), Συμβούλιο της Ευρώπης.

⁵⁷ [Τρίτη έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται στις ενέργειες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων \(2020\), όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 20 της οδηγίας 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της](#) [COM(2020) 661 final] [SWD(2020) 226 final].

⁵⁸ [FGM in Europe](#), End FGM.

⁵⁹ [Female Genital mutilation/cutting: a global concern](#) (Ακρωτηριασμός/αποκοπή των γυναικείων γεννητικών οργάνων: ένα παγκόσμιο πρόβλημα), UNICEF, 2016.

⁶⁰ Άτομα ίντερσεξ: άτομα τα οποία γεννήθηκαν με χαρακτηριστικά φύλου που δεν ανταποκρίνονται στον τυπικό ορισμό του άνδρα ή της γυναίκας, [Στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ](#).

⁶¹ [A long way to go for LGBTI equality](#) (Ο μακρύς δρόμος προς την ισότητα των ΛΟΑΤΙ), FRA, 2020.

τουλάχιστον μερικές φορές τον μήνα. Σε πρόσφατη έρευνα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων για τα άτομα ΛΟΑΤΙ διαπιστώθηκε ότι το 51 % των απαντησάντων ηλικίας 15-17 ετών ανέφεραν παρενόχληση στο σχολείο.

Το 2019 το 12 % των διεθνών μεταναστών παγκοσμίως (ή 33 εκατομμύρια) ήταν παιδιά. Τα παιδιά-μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών-προσφύγων, εκτίθενται πολύ συχνά σε κινδύνους κακοποίησης και έχουν υποστεί ακραίες μορφές βίας —πόλεμο, βίαιες συγκρούσεις, εκμετάλλευση, εμπορία ανθρώπων, σωματική, ψυχολογική και σεξουαλική κακοποίηση— πριν και/ή μετά την άφιξή τους στο έδαφος της ΕΕ⁶². Ενδέχεται να εξαφανιστούν ή να χωριστούν από τις οικογένειές τους. Οι κίνδυνοι αυξάνονται όταν τα παιδιά ταξιδεύουν ασυνόδευτα ή είναι υποχρεωμένα να μοιράζονται υπερπλήρεις εγκαταστάσεις με άγνωστους ενήλικους. Η ιδιαίτερα ευάλωτη θέση των παιδιών στο πλαίσιο της μετανάστευσης ή λόγω του μεταναστευτικού τους υποβάθρου απαιτεί πρόσθετη και στοχευμένη προστασία και στήριξη. Το ίδιο ισχύει και για παιδιά που βρίσκονται εκτός της ΕΕ, όπως τα 30 000 παιδιά περίπου —συμπεριλαμβανομένων των παιδιών ξένων μαχητών— τα οποία εκτιμάται ότι ζουν στον καταυλισμό Al Hol στη Συρία και υποφέρουν από ψυχικά τραύματα που οφείλονται στις συγκρούσεις, καθώς και από τις εξαιρετικά κακές συνθήκες διαβίωσης⁶³.

Η Επιτροπή θα αντιμετωπίσει το ζήτημα της βίας κατά όλων των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας, και θα στηρίζει τα κράτη μέλη με σκοπό την καταπολέμησή της. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να στηρίζει τα κράτη μέλη και να παρακολουθεί την εφαρμογή των δράσεων που προσδιορίζονται στην ανακοίνωση του 2017 για την προστασία των παιδιών-μεταναστών⁶⁴.

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί επίσης με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για την ευαισθητοποίηση σχετικά με όλες τις μορφές βίας, ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και φιλική προς τα παιδιά πρόληψη, προστασία και στήριξη των παιδιών θυμάτων και μαρτύρων βίας. Το πρόγραμμα «Ιθαγένεια, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» (CERV)⁶⁵ θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί έργα για την προστασία των παιδιών.

Η Επιτροπή θα αναζητήσει λύσεις για την αντιμετώπιση της έλλειψης συγκρίσιμων ανά ηλικία και ανά φύλο δεδομένων σχετικά με τη βία κατά των παιδιών, σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, και θα αξιοποιήσει την εμπειρογνώσια του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, κατά περίπτωση.

Η στρατηγική αυτή θα συμπληρώσει και θα ενισχύσει, εφόσον είναι απαραίτητο, τις δράσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και της στρατηγικής της ΕΕ για την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών⁶⁶. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή διερευνά επίσης το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού κέντρου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, το οποίο θα συνεργάζεται με εταιρείες και φορείς επιβολής του νόμου, θα εντοπίζει τα θύματα και θα προσάγει τους δράστες στη δικαιοσύνη.

Η προώθηση ολοκληρωμένων συστημάτων προστασίας των παιδιών συνδέεται άρρηκτα με την πρόληψη και την προστασία από τη βία. Θέτοντας το παιδί στο επίκεντρο, όλες οι

⁶² [Ανακοίνωση με τίτλο «Η προστασία των παιδιών-μεταναστών»](#) [COM(2017) 211 final].

⁶³ [Protect the rights of children of foreign fighters stranded in Syria and Iraq](#) (Προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών ξένων μαχητών που έχουν εγκλωβιστεί στη Συρία και στο Ιράκ), UNICEF, 2019.

⁶⁴ [Ανακοίνωση με τίτλο «Η προστασία των παιδιών-μεταναστών», ό.π.](#)

⁶⁵ Πρόγραμμα «Ιθαγένεια, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» (2021-2027), Ευρωπαϊκή Ένωση.

⁶⁶ [Στρατηγική της ΕΕ για αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών](#) [COM(2020) 607].

αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες θα πρέπει να συνεργάζονται για την προστασία και τη στήριξη του παιδιού με γνώμονα το συμφέρον του. Η Επιτροπή θα στηρίζει περαιτέρω τη δημιουργία σπιτιών για παιδιά (*Barnahus*⁶⁷) στην ΕΕ. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα μέτρα πρόληψης, συμπεριλαμβανομένης της οικογενειακής στήριξης.

Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

- υποβολή νομοθετικής πρότασης για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, με παράλληλη υποστήριξη της ολοκλήρωσης της προσχώρησης της ΕΕ στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας·
- υποβολή σύστασης σχετικά με την πρόληψη επιβλαβών πρακτικών κατά των γυναικών και των κοριτσιών, συμπεριλαμβανομένου του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων·
- παρουσίαση πρωτοβουλίας με στόχο τη στήριξη της ανάπτυξης και της ενίσχυσης ολοκληρωμένων συστημάτων προστασίας των παιδιών, με την οποία θα ενθαρρύνονται όλες οι αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες να συνεργαστούν καλύτερα στο πλαίσιο ενός συστήματος που θέτει το παιδί στο επίκεντρο·
- υποστήριξη της ανταλλαγής ορθών πρακτικών για τον τερματισμό των μη ζωτικής σημασίας εγχειρήσεων και ιατρικών επεμβάσεων σε ίντερσεξ βρέφη και εφήβους με σκοπό να ανταποκρίνονται στον τυπικό ορισμό του άνδρα ή της γυναίκας χωρίς την εν πλήρη γνώσει συγκατάθεση των ιδίων ή των γονέων τους (ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων των ίντερσεξ ατόμων).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση και να επενδύσουν στην ανάπτυξη ικανοτήτων και σε μέτρα i) για την αποτελεσματικότερη πρόληψη της βίας, ii) για την προστασία των θυμάτων και των μαρτύρων, μεταξύ άλλων με τις απαραίτητες εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι·
- να παράσχουν επαρκή στήριξη σε παιδιά που βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση και υφίστανται βία, καθώς και για την αντιμετώπιση της βίας στα σχολεία·
- να θεσπίσουν νομοθεσία, εάν δεν διαθέτουν ήδη, για την απαγόρευση της σωματικής τιμωρίας σε όλα τα πλαίσια, και να εργαστούν για την εξάλειψή της·
- να βελτιώσουν τη λειτουργία των συστημάτων προστασίας των παιδιών σε εθνικό επίπεδο, ιδίως:
  - ✓ να δημιουργήσουν (εφόσον δεν διαθέτουν ακόμη) και να βελτιώσουν τη γραμμή υποστήριξης για παιδιά (116 111) και την ανοικτή τηλεφωνική γραμμή για αγνοούμενα παιδιά (116 000)⁶⁸, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδότησης και ανάπτυξης ικανοτήτων·
  - ✓ να προωθήσουν εθνικές στρατηγικές και προγράμματα για την επιτάχυνση της αποϊδρυματοποίησης και της μετάβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας σε επίπεδο οικογένειας και κοινότητας, με επαρκή έμφαση στην προετοιμασία των παιδιών να ζήσουν εκτός των υπηρεσιών φροντίδας, μεταξύ άλλων και για τα ασυνόδευτα παιδιά-μετανάστες.

⁶⁷ [Barnahus](#).

⁶⁸ Απόφαση της Επιτροπής σχετικά με δέσμευση της εθνικής περιοχής αριθμοδότησης που αρχίζει με «116» για εναρμονισμένους αριθμούς που αφορούν εναρμονισμένες υπηρεσίες κοινωνικού ενδιαφέροντος (2007/116/ΕΚ), όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, και οδηγία για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (2018/1972/ΕΕ), άρθρο 96 — Ανοικτή τηλεφωνική γραμμή για αγνοούμενα παιδιά και γραμμή υποστήριξης για παιδιά.

4. Φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη: μια ΕΕ όπου το σύστημα απονομής δικαιοσύνης σέβεται τα δικαιώματα και τις ανάγκες των παιδιών

«[Φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη είναι...] Όταν το σύστημα που περιβάλλει ένα παιδί το προστατεύει / το ακούει / είναι ασφαλές». (Κορίτσι, 17 ετών, Ρουμανία).

Τα παιδιά μπορεί να είναι θύματα, μάρτυρες, ύποπτοι ή κατηγορούμενοι για διάπραξη εγκλήματος ή να είναι διάδικοι σε δικαστική διαδικασία — στην αστική, στην ποινική ή στη διοικητική δικαιοσύνη. Σε κάθε περίπτωση, **τα παιδιά θα πρέπει να νιώθουν άνετα και ασφαλή ώστε να συμμετέχουν αποτελεσματικά και να ακούγεται η φωνή τους**. Οι **δικαστικές διαδικασίες** πρέπει να προσαρμόζονται στην ηλικία και στις ανάγκες τους, να σέβονται όλα τα δικαιώματά τους⁶⁹ και να λαμβάνουν πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού. Μολονότι η δράση της ΕΕ στον τομέα αυτόν είναι, μέχρι στιγμής, σημαντική και έχουν καθοριστεί πρότυπα στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης⁷⁰, τα εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης πρέπει να είναι καλύτερα εξοπλισμένα για την αντιμετώπιση των αναγκών και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των παιδιών. Ορισμένες φορές οι επαγγελματίες δεν έχουν την κατάρτιση που τους επιτρέπει να αλληλεπιδρούν με τα παιδιά με κατάλληλο για την ηλικία τους τρόπο, για παράδειγμα όταν επικοινωνούν μαζί τους σχετικά με τα αποτελέσματα μιας διαδικασίας, καθώς και να σέβονται το συμφέρον του παιδιού. Το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού δεν τηρείται πάντα και δεν υπάρχουν πάντα μηχανισμοί για την αποφυγή πολλαπλών ακροάσεων ή διαδικασιών συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων⁷¹.

Τα παιδιά αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και την εξασφάλιση αποτελεσματικών μέσων έννομης προστασίας για παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους, σε ευρωπαϊκό και σε διεθνές επίπεδο. Τα ευάλωτα παιδιά εκτίθενται συχνά σε πολλαπλές και διασταυρούμενες μορφές διακρίσεων. Τα παιδιά με αναπηρία αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω της μειωμένης προσβασιμότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και των δικαστικών διαδικασιών, ενώ δεν διαθέτουν προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τα μέσα έννομης προστασίας. Θα πρέπει να βελτιωθεί η συλλογή δεδομένων για τα παιδιά που εμπλέκονται σε δικαστικές διαδικασίες, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο ειδικευμένων δικαστηρίων.

Η πανδημία COVID-19 έχει εντείνει τις προκλήσεις που συνδέονται με τα παιδιά και τη δικαιοσύνη. Ορισμένες δικαστικές διαδικασίες έχουν διακοπεί ή έχουν καθυστερήσει, ενώ έχει επηρεαστεί το δικαίωμα επίσκεψης σε μέλη της οικογένειας που βρίσκονται στη φυλακή.

Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με το σύστημα αστικής δικαιοσύνης μετά τη διάσταση ή το διαζύγιο των γονέων τους ή όταν υιοθετούνται ή υπάγονται σε εναλλακτική μέριμνα. Το ουσιαστικό οικογενειακό δίκαιο αποτελεί εθνική αρμοδιότητα. Όσον αφορά τις διασυνοριακές υποθέσεις, ο κανονισμός Βρυξέλλες Ια (με την αναδιατύπωση του 2019) ή ο κανονισμός περί υποχρεώσεων διατροφής, καθώς και η στενότερη δικαστική συνεργασία, είναι καίριας σημασίας για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και τη διασφάλιση της πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη. Ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται ο μη αναγκαίος χωρισμός της οικογένειας, οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με την υπαγωγή παιδιού σε εναλλακτική μέριμνα θα πρέπει να διασφαλίζει τον σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού⁷².

⁶⁹ [Children and Justice reports](#) (Εκθέσεις σχετικά με τα παιδιά και τη δικαιοσύνη), FRA.

⁷⁰ [Child friendly justice Guidelines](#) (Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη), Συμβούλιο της Ευρώπης.

⁷¹ [EU Justice Scoreboard](#) (Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης), φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη.

⁷² Αυτό περιλαμβάνει τον σεβασμό του δικαιώματος των παιδιών να διατηρούν επαφή, κατά περίπτωση, με τους γονείς ή με άλλους συγγενείς, σύμφωνα με το άρθρο 9 της UNCRC.

Όταν τα δικαστήρια ή οι εθνικές αρχές γνωρίζουν ότι υπάρχει στενή σχέση του παιδιού με άλλο κράτος μέλος, θα πρέπει να εξετάζεται η λήψη των κατάλληλων μέτρων για τη διασφάλιση των εν λόγω δικαιωμάτων σε όσο το δυνατόν πιο πρώιμο στάδιο.

Το 2022 η Επιτροπή θα επικαιροποιήσει τον πρακτικό οδηγό για την εφαρμογή του κανονισμού Βρυξέλλες Ια (αναδιατύπωση). Ειδικές προκλήσεις προκύπτουν σε διασπαστικές καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών με διαζευγμένους γονείς ή γονείς σε διάσταση και των οικογενειών «ουράνιο τόξο».

Το 2020 το ένα τρίτο του συνολικού αριθμού των αιτήσεων ασύλου που υποβλήθηκαν αφορούσαν παιδιά⁷³. Η αρχή του συμφέροντος του παιδιού πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα όλων των δράσεων ή αποφάσεων που αφορούν τα παιδιά-μετανάστες. Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί μέχρι στιγμής, μεταξύ άλλων χάρη στην εφαρμογή της ανακοίνωσης του 2017 για την προστασία των παιδιών-μεταναστών, εξακολουθούν να μην παρέχονται πάντα στα παιδιά κατάλληλες για την ηλικία τους πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες, ούτε αποτελεσματική καθοδήγηση και στήριξη καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών ασύλου ή επιστροφής. Στο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο τονίζεται η ανάγκη τόσο να εφαρμοστούν όσο και να ενισχυθούν οι διασφαλίσεις και τα πρότυπα προστασίας που προβλέπονται στο δίκαιο της ΕΕ για τα παιδιά-μετανάστες. Οι νέοι κανόνες, μόλις θεσπιστούν, θα επιταχύνουν τον ορισμό εκπροσώπων για τα ασυνόδευτα παιδιά και θα εξασφαλίσουν τους πόρους για τη στήριξη των ειδικών αναγκών τους, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασής τους στην ενηλικίωση και στην ανεξάρτητη διαβίωση. Στα παιδιά θα παρέχεται συνεχώς επαρκής στέγαση και βοήθεια, συμπεριλαμβανομένης της νομικής συνδρομής, καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών. Οι νέοι κανόνες θα ενισχύσουν επίσης την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης προστασία των ασυνόδευτων παιδιών.

Ακόμη και σήμερα υπάρχουν παιδιά στην Ευρώπη που είναι ανιθαγενή, είτε από τη γέννησή τους είτε, συχνά, λόγω της μετανάστευσης. Η έλλειψη ιθαγένειας καθιστά δύσκολη την πρόσβαση σε ορισμένες από τις βασικές υπηρεσίες, όπως η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση, και μπορεί να οδηγήσει σε καταστάσεις βίας και εκμετάλλευσης.

Όσον αφορά τα παιδιά που είναι **θύματα εγκληματικών πράξεων**, ο αριθμός των περιστατικών που δεν καταγγέλλονται είναι συχνά υψηλός λόγω της ηλικίας του θύματος, της έλλειψης ευαισθητοποίησης σχετικά με τα δικαιώματά του και της έλλειψης προσβάσιμων, κατάλληλων για την ηλικία και το φύλο υπηρεσιών καταγγελίας και υποστήριξης. Ειδικές προκλήσεις προκύπτουν κατά τον εντοπισμό των θυμάτων ορισμένων εγκλημάτων, όπως η εμπορία ανθρώπων ή η σεξουαλική κακοποίηση, όπως τονίζεται στη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων⁷⁴.

Στην παγκόσμια μελέτη των Ηνωμένων Εθνών του 2019 σχετικά με τα παιδιά που στερούνται την ελευθερία τους⁷⁵ τονίζεται ότι πάρα πολλά παιδιά εξακολουθούν να στερούνται την ελευθερία τους επειδή βρίσκονται σε σύγκρουση με τον νόμο ή συνδέονται με διαδικασίες μετανάστευσης και ασύλου. Οι εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών της ΕΕ, πρέπει να διαθέτουν **βιώσιμα και αποτελεσματικά μη στερητικά της ελευθερίας μέτρα** και να ενισχύουν τη χρήση τους, σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ, καθώς και να διασφαλίζουν ότι η κράτηση χρησιμοποιείται μόνο ως έσχατη λύση και για το συντομότερο

⁷³ Asylum and first time asylum applicants by citizenship (Αιτούντες άσυλο και αιτούντες άσυλο για πρώτη φορά ανά ιθαγένεια), [[migr_asyappctza](#)], Eurostat, 2020.

⁷⁴ Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025) [COM(2020) 258 final].

⁷⁵ [UN Global Study on Children Deprived of Liberty](#) (Παγκόσμια μελέτη των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα παιδιά που στερούνται την ελευθερία τους), Manfred Nowak, 2019.

δυνατό χρονικό διάστημα. Σε περίπτωση φυλάκισης των γονέων, θα πρέπει επίσης να προωθούνται πολιτικές και πρακτικές που σέβονται τα δικαιώματα των παιδιών τους. Η πλήρης και ορθή υλοποίηση και εφαρμογή της οδηγίας σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις⁷⁶ θα διασφαλίσει την καλύτερη προστασία των παιδιών που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών.

Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

- πρόταση, το 2022, οριζόντιας νομοθετικής πρωτοβουλίας για τη στήριξη της αμοιβαίας αναγνώρισης της ιδιότητας του γονέα μεταξύ των κρατών μελών·
- συμβολή στην κατάρτιση των επαγγελματιών του τομέα απονομής δικαιοσύνης σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού και τη φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη, σύμφωνα με τη στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση 2021-2024⁷⁷, και μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κατάρτισης Δικαστικών (ΕΔΚΔ)⁷⁸, των προγραμμάτων «Δικαιοσύνη» και «Ιθαγένεια, ισότητα, δικαιώματα και αξίες», καθώς και μέσω της ευρωπαϊκής πλατφόρμας κατάρτισης της διαδικτυακής πύλης της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης⁷⁹.
- ενίσχυση της υλοποίησης των κατευθυντήριων γραμμών του 2010 για μια φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης·
- παροχή στοχευμένης χρηματοδοτικής στήριξης για διακρατικά και καινοτόμα έργα με σκοπό την προστασία των παιδιών-μεταναστών στο πλαίσιο του νέου Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME)⁸⁰.
- στήριξη των κρατών μελών όσον αφορά την ανάπτυξη αποτελεσματικών και βιώσιμων εναλλακτικών λύσεων αντί της κράτησης παιδιών στις διαδικασίες μετανάστευσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- να στηρίξουν τους παρόχους δικαστικής κατάρτισης και όλους τους φορείς των εμπλεκόμενων επαγγελματιών ώστε να μεριμνούν για τα δικαιώματα του παιδιού και τη φιλική προς τα παιδιά και προσβάσιμη δικαιοσύνη κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους. Για τον σκοπό αυτό, να διαθέσουν τους αναγκαίους πόρους για τις ανωτέρω δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων και να αξιοποιήσουν τη στήριξη του FRA για την ενίσχυση των ικανοτήτων σε θέματα όπως η φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη και τα παιδιά-μετανάστες·
- να αναπτύξουν ισχυρές εναλλακτικές λύσεις αντί της δικαστικής δράσης: από εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης έως την εφαρμογή διαδικασιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης και διαμεσολάβησης στο πλαίσιο της αστικής δικαιοσύνης·
- να εφαρμόσουν τη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα παιδιά με φυλακισμένους γονείς⁸¹.
- να ενισχύσουν τα συστήματα επιτροπείας για όλα τα ασυνόδευτα παιδιά, μεταξύ άλλων μέσω της συμμετοχής στις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Δικτύου Επιτροπείας⁸².

⁷⁶ [Οδηγία σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών](#) (2016/800/ΕΕ).

⁷⁷ [Στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση 2021-2024](#) [COM(2020) 713 final].

⁷⁸ [Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών](#).

⁷⁹ [Διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης](#), Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατάρτισης δικαστικών.

⁸⁰ Αναμένεται να εγκριθεί στα τέλη Ιουνίου / αρχές Ιουλίου 2021.

⁸¹ [Recommendation concerning children with imprisoned parents](#) (Σύσταση για τα παιδιά με φυλακισμένους γονείς), Συμβούλιο της Ευρώπης, CM/Rec(2018)5.

⁸² [Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας](#).

- να προωθήσουν και να διασφαλίσουν καθολική, δωρεάν και άμεση πρόσβαση στην καταχώριση και πιστοποίηση γεννήσεων για όλα τα παιδιά. Επιπλέον, να βελτιώσουν την ικανότητα των υπαλλήλων πρώτης γραμμής να αντιμετωπίζουν προβλήματα που συνδέονται με την ανιθαγένεια και την εθνικότητα στο πλαίσιο της μετανάστευσης·
- να ενισχύσουν τη συνεργασία σε περιπτώσεις με διασυνοριακές επιπτώσεις, ώστε να διασφαλίζεται ο πλήρης σεβασμός των δικαιωμάτων του παιδιού.

5. Ψηφιακή κοινωνία και κοινωνία της πληροφορίας: μια ΕΕ όπου τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να πλοηγούνται με ασφάλεια στο ψηφιακό περιβάλλον και να αξιοποιούν τις ευκαιρίες του

«Δεν είχα υπολογιστή, το διαδίκτυο δεν έφτασε στο χωριό μου και δεν είχα δεδομένα. (...) Δεν μπορούσα να συνδεθώ τους τελευταίους 3 μήνες και χρειάστηκε να επαναλάβω την τάξη.»
(Κορίτσι, 15 ετών, Ισπανία).

Η ανάπτυξη του ψηφιακού περιβάλλοντος και η χρήση νέων τεχνολογιών έχουν δημιουργήσει πολλές ευκαιρίες. Τα παιδιά παίζουν, δημιουργούν, μαθαίνουν, αλληλεπιδρούν και εκφράζονται σε διαδικτυακό και συνδεδεμένο περιβάλλον από πολύ νεαρή ηλικία. Οι ψηφιακές τεχνολογίες επιτρέπουν στα παιδιά να συμμετέχουν στα παγκόσμια κινήματα και να διαδραματίζουν ρόλο ενεργών πολιτών. Καθώς γεννήθηκαν στην ψηφιακή εποχή, βρίσκονται σε καλύτερη θέση ώστε να διαπρέψουν σε συστήματα εκπαίδευσης και μελλοντικά συστήματα αγοράς εργασίας ολοένα πιο ψηφιοποιημένα και συνδεδεμένα. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά με αναπηρία να μαθαίνουν, να συνδέονται, να επικοινωνούν και να συμμετέχουν σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες στο διαδίκτυο, υπό την προϋπόθεση ότι είναι προσβάσιμες.

Ωστόσο, με την παρουσία των παιδιών στο διαδίκτυο αυξάνεται η έκθεσή τους σε επιβλαβές ή παράνομο περιεχόμενο, όπως υλικό σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης παιδιών, πορνογραφία και περιεχόμενο ενηλίκων, ανταλλαγή μηνυμάτων σεξουαλικού περιεχομένου, διαδικτυακή ρητορική μίσους, εσφαλμένη πληροφόρηση ή παραπληροφόρηση, λόγω της έλλειψης αποτελεσματικών συστημάτων γονικού ελέγχου/επαλήθευσης της ηλικίας. Η έκθεση στο διαδίκτυο ενέχει επίσης κινδύνους επιβλαβών και παράνομων επαφών, όπως η αθέμιτη προσέγγιση παιδιών στον κυβερνοχώρο και η άγρα παιδιών για σεξουαλικούς σκοπούς, ο κυβερνοεκφοβισμός ή η διαδικτυακή κακοποίηση και παρενόχληση. Σχεδόν το ένα τρίτο των κοριτσιών και το 20 % των αγοριών ήρθαν σε επαφή με δυσάρεστο περιεχόμενο τουλάχιστον μια φορά το μήνα κατά το προηγούμενο έτος, ενώ παιδιά που προέρχονται από μειονότητες έρχονται συχνότερα αντιμέτωπα με ενοχλητικά περιστατικά στο διαδίκτυο⁸³. Μεταξύ των απαντησάντων ΛΟΑΤΙ ηλικίας 15-17 ετών, το 15 % έχουν υποστεί κυβερνοπαρενόχληση λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού τους⁸⁴. Όλο και περισσότεροι διακινητές χρησιμοποιούν διαδικτυακές πλατφόρμες για τη στρατολόγηση και την εκμετάλλευση θυμάτων, δεδομένου ότι τα παιδιά αποτελούν ιδιαίτερα εύαλωτη ομάδα-στόχο⁸⁵.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών⁸⁶, η Επιτροπή υπέβαλε ενδιάμεση πρόταση που θα

⁸³ [“Our Europe. Our Rights. Our Future.”](#) (Η Ευρώπη μας. Τα δικαιώματά μας. Το μέλλον μας.), ό.π.

⁸⁴ [A long way to go for LGBTI equality](#) (Ο μακρύς δρόμος προς την ισότητα των ΛΟΑΤΙ), FRA, 2020.

⁸⁵ [Τρίτη έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται στις ενέργειες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων](#) [COM(2020) 661 final] και [SWD(2020) 226 final]. [The challenges of countering human trafficking in the digital era](#) (Οι προκλήσεις της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων στην ψηφιακή εποχή), Europol 2020.

⁸⁶ [Στρατηγική της ΕΕ για αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών](#), ό.π.

επιτρέψει στις εταιρείες τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) να εξακολουθήσουν να καταγγέλλουν οικειοθελώς σεξουαλική κακοποίηση παιδιών στις αρχές, στον βαθμό που οι πρακτικές αυτές είναι νόμιμες, και καλεί τους συννομοθέτες να συμφωνήσουν άμεσα για την έγκρισή της. Μακροπρόθεσμα, η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο.

Η υπερβολική έκθεση σε οθόνες και διαδικτυακές δραστηριότητες αποτελεί πηγή ανησυχίας για την υγεία και την ψυχική ευεξία των παιδιών, καθώς οδηγεί σε αυξημένο άγχος, έλλειψη προσοχής, προβλήματα όρασης και έλλειψη σωματικής και αθλητικής δραστηριότητας.

Η πανδημία COVID-19 είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί σημαντικά ο χρόνος που περνούν τα παιδιά στο διαδίκτυο, λόγω της μετατόπισης της σχολικής, της πολιτιστικής και της κοινωνικής ζωής στο διαδίκτυο. Αυτό οδήγησε σε αύξηση των κινδύνων στο διαδίκτυο και σε διεύρυνση των ψηφιακών ανισοτήτων. Ένα στα 10 παιδιά ανέφερε ότι δεν συμμετείχε σε καμία διαδικτυακή δραστηριότητα και ότι η επικοινωνία με τους δασκάλους ήταν σπάνια κατά τη διάρκεια της εαρινής απαγόρευσης δραστηριοτήτων⁸⁷. Η πρόσβαση στο διαδίκτυο εξακολουθεί να συνιστά πρόκληση για σημαντικό αριθμό παιδιών στην ΕΕ: είναι 20 % υψηλότερη για τα νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος και αισθητά χαμηλότερη στις αγροτικές περιοχές⁸⁸. Στην πρόσφατη ανακοίνωσή της σχετικά με την ψηφιακή δεκαετία της Ευρώπης, η Επιτροπή εξήγγειλε φιλόδοξους στόχους συνδεσιμότητας για όλα τα νοικοκυριά στην Ευρώπη⁸⁹.

Η ΕΕ έχει αναπτύξει νομικά μέσα και πρωτοβουλίες πολιτικής για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στο ψηφιακό περιβάλλον⁹⁰. Εφόσον είναι αναγκαίο, τα εν λόγω μέσα και πρωτοβουλίες θα πρέπει να προσαρμόζονται και να επικαιροποιούνται ανάλογα με την εμφάνιση νέων απειλών, τις εξελίξεις και τις αλλαγές στην τεχνολογία. Η αναθεωρημένη οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων ενίσχυσε την προστασία των παιδιών από επιβλαβές περιεχόμενο και ακατάλληλες εμπορικές ανακοινώσεις. Η πρόσφατη πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες⁹¹ προτείνει υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας για τους παρόχους υπηρεσιών, ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια των χρηστών στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών. Ο κώδικας δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση⁹² θα θεσπίσει ένα καθεστώς από κοινού ρύθμισης προσαρμοσμένο στην αντιμετώπιση των κινδύνων που συνδέονται με τη διάδοση της παραπληροφόρησης. Το νέο σχέδιο δράσης για

⁸⁷ [How families handled emergency remote schooling during the COVID-19 lockdown in spring 2020](#) (Πώς αντιμετώπισαν οι οικογένειες την εξ αποστάσεως σχολική φοίτηση έκτακτης ανάγκης κατά την απαγόρευση δραστηριοτήτων λόγω COVID-19 την άνοιξη του 2020), 2020, JRC.

⁸⁸ Eurostat. Survey on ICT usage in households and by individuals (Ερευνα για τη χρήση των ΤΠΕ από νοικοκυριά και από ιδιώτες) [[isoc_i_ci_in_h](#)], 2019.

⁸⁹ [Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ψηφιακή πυξίδα 2030: η ευρωπαϊκή οδός για την ψηφιακή δεκαετία»](#) [COM(2021) 118 final].

⁹⁰ [Οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας](#) (2011/93/ΕΕ)· [Απόφαση-πλαίσιο για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας](#) (2008/913/ΔΕΥ)· [Οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων](#) (2018/1808/ΕΕ)· [Κανονισμός για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών](#) (2016/679/ΕΕ)· [Οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές](#) (2005/29/ΕΚ)· [Ανακοίνωση με τίτλο «Αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο: μια Ευρωπαϊκή Προσέγγιση»](#) [COM(2018) 236]· [Διαδίκτυο καλύτερα προσαρμοσμένο στα παιδιά: μια ευρωπαϊκή στρατηγική](#), [COM(2012) 196].

⁹¹ [Πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών \(πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες\)](#) [COM(2020) 825 final].

⁹² Ο κώδικας δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση περιλαμβάνει σειρά δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει μεγάλες διαδικτυακές πλατφόρμες και εμπορικές οργανώσεις οι οποίες εκπροσωπούν τον κλάδο της διαφήμισης και τους διαφημιστές για τον περιορισμό των επιπτώσεων της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο. Οι υπογράφωντες τον κώδικα θα κληθούν να τον ενισχύσουν σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που θα εκδώσει η Επιτροπή την άνοιξη του 2021.

την ψηφιακή εκπαίδευση (2021-2027)⁹³ προωθεί τον ψηφιακό γραμματισμό με σκοπό την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και θέτει την εκπαίδευση και την κατάρτιση στο επίκεντρο αυτής της προσπάθειας. Σε διεθνές επίπεδο δημοσιεύθηκαν μόλις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ερμηνεία των δικαιωμάτων του παιδιού στο ψηφιακό περιβάλλον⁹⁴.

Όσον αφορά τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων και για την ιδιωτική ζωή, τα παιδιά τάσσονται υπέρ της πρακτικής των εταιρειών να αναπτύσσουν κατανοητές πολιτικές προστασίας της ιδιωτικής ζωής για τις ψηφιακές υπηρεσίες και εφαρμογές, και ζητούν να συμμετέχουν στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων ψηφιακών προϊόντων που θα χρησιμοποιούν. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να στηρίζει τις προσπάθειες αυτές, ιδίως μέσω των πρωτοβουλιών Youth Pledge for a Better Internet (Δέσμευση για ένα καλύτερο διαδίκτυο για τη νεολαία)⁹⁵ και Youth Call for Action (Εκκλήση από τη νεολαία για ανάληψη δράσης)⁹⁶.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη μέσω του ψηφιακού προγράμματος για κέντρα για ασφαλέστερη χρήση του διαδικτύου και της πλατφόρμας Better Internet for Kids (Διαδίκτυο καλύτερα προσαρμοσμένο στα παιδιά)⁹⁷ με σκοπό την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων σχετικά με τον κυβερνοεκφοβισμό, την αναγνώριση της εσφαλμένης πληροφόρησης και της παραπληροφόρησης, καθώς και την προώθηση υγιούς και υπεύθυνης συμπεριφοράς στο διαδίκτυο. Η επικείμενη πρωτοβουλία «Δρόμοι προς τη σχολική επιτυχία»⁹⁸ θα προωθήσει την πρόληψη του κυβερνοεκφοβισμού. Το πρόγραμμα Erasmus+⁹⁹ θα χρηματοδοτήσει πρωτοβουλίες που θα στηρίζουν την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων από όλα τα παιδιά.

Η τεχνητή νοημοσύνη (TN) έχει και θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στα παιδιά και τα δικαιώματά τους¹⁰⁰, για παράδειγμα στους τομείς της εκπαίδευσης, της αναψυχής και της παροχής υγειονομικής περίθαλψης. Ωστόσο, μπορεί να ενέχει και ορισμένους κινδύνους που σχετίζονται με την ιδιωτική ζωή, την ασφάλεια και την προστασία. Η επικείμενη πρόταση της Επιτροπής για ένα οριζόντιο νομικό πλαίσιο για την TN θα προσδιορίσει τη χρήση συστημάτων TN υψηλού κινδύνου που ενέχουν σημαντικούς κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των παιδιών.

Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

- έγκριση επικαιροποιημένης στρατηγικής για ένα διαδίκτυο καλύτερα προσαρμοσμένο στα παιδιά το 2022·
- δημιουργία και διευκόλυνση διαδικασίας της οποίας θα ηγούνται παιδιά, με στόχο την ανάπτυξη ενός συνόλου αρχών που θα πρέπει να προωθούνται και να τηρούνται από τον κλάδο¹⁰¹.

⁹³ [Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027](#) [COM(2020) 624].

⁹⁴ [General Comment No. 25 \(2021\) on Rights of children in relation to the digital environment](#) [Γενικό Σχόλιο αριθ. 25 (2021) σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών σε σχέση με το ψηφιακό περιβάλλον], Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

⁹⁵ [Youth Pledge for a Better Internet](#).

⁹⁶ [Youth Call for Action](#).

⁹⁷ [Better internet for kids](#).

⁹⁸ Ανακοινώθηκε στην [ανακοίνωση σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025](#) [COM(2020) 625 final].

⁹⁹ [Πρόγραμμα Erasmus+](#).

¹⁰⁰ [Draft Policy Guidance on AI for Children](#) (Σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών πολιτικής σχετικά με την TN για τα παιδιά), UNICEF, 2020.

¹⁰¹ Με βάση την επικείμενη πρόταση για σύνολο ψηφιακών αρχών, όπως ανακοινώθηκε στην ανακοίνωση για την ψηφιακή δεκαετία.

- προώθηση της ανάπτυξης και χρήσης προσβάσιμων ΤΠΕ και υποστηρικτικών τεχνολογιών για παιδιά με αναπηρία, όπως η αναγνώριση ομιλίας, οι κλειστοί υπότιτλοι κ.ά.¹⁰², μεταξύ άλλων σε συνέδρια και εκδηλώσεις της Επιτροπής·
- διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής της ευρωπαϊκής πράξης για την προσβασιμότητα¹⁰³.
- ενίσχυση της καταπολέμησης όλων των μορφών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο, π.χ. προτείνοντας την αναγκαία νομοθεσία η οποία, μεταξύ άλλων, θα απαιτεί από τους σχετικούς παρόχους διαδικτυακών υπηρεσιών να εντοπίζουν και να αναφέρουν γνωστό υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- να εξασφαλίσουν πραγματική ισότιμη πρόσβαση σε ψηφιακά εργαλεία και υψηλής ταχύτητας σύνδεση στο διαδίκτυο, ψηφιακό γραμματισμό, προσβάσιμο διαδικτυακό εκπαιδευτικό υλικό και εκπαιδευτικά εργαλεία κ.λπ. για όλα τα παιδιά·
- να στηρίζουν την ανάπτυξη των βασικών ψηφιακών ικανοτήτων των παιδιών, μέσω του πλαισίου ψηφιακών ικανοτήτων για τους πολίτες¹⁰⁴.
- να στηρίζουν δράσεις γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, να αναπτύξουν την ικανότητα των παιδιών να αξιολογούν κριτικά το διαδικτυακό περιεχόμενο και να εντοπίζουν την παραπληροφόρηση και το υλικό κακοποίησης·
- να στηρίζουν και να προωθήσουν το έργο των συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ κέντρων για ασφαλέστερη χρήση του διαδικτύου, και να στηρίζουν τις γραμμές υποστήριξης και τις ανοικτές τηλεφωνικές γραμμές για τα παιδιά, με σκοπό την ανάπτυξη διαδικτυακών διαύλων επικοινωνίας·
- να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των παιδιών, και ιδίως των κοριτσιών, σε σπουδές στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM), και να εξαλείψουν τα έμφυλα στερεότυπα στον τομέα αυτόν, ώστε να εξασφαλιστούν ίσες ευκαιρίες στην ψηφιακή αγορά εργασίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τις εταιρείες ΤΠΕ:

- να διασφαλίσουν ότι τα δικαιώματα του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της ιδιωτικής ζωής, της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της πρόσβασης σε περιεχόμενο κατάλληλο για την ηλικία, περιλαμβάνονται στα ψηφιακά προϊόντα και υπηρεσίες από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού, μεταξύ άλλων και για τα παιδιά με αναπηρία·
- να εφοδιάσουν τα παιδιά και τους γονείς με κατάλληλα εργαλεία για τον έλεγχο του χρόνου παραμονής και της συμπεριφοράς τους μπροστά στην οθόνη, και να τα προστατεύσουν από τις επιπτώσεις της υπερβολικής χρήσης και του εθισμού σε διαδικτυακά προϊόντα·
- να ενισχύσουν τα μέτρα για την αντιμετώπιση του επιβλαβούς περιεχομένου και της ακατάλληλης εμπορικής επικοινωνίας, όπως μέσω εύχρηστων διαύλων αναφοράς και φραγής ή αποτελεσματικών εργαλείων επαλήθευσης ηλικίας·

¹⁰² Εναρμονισμένα ευρωπαϊκά πρότυπα, [Accessibility requirements for ICT products and services](#) [Απαιτήσεις προσβασιμότητας για προϊόντα και υπηρεσίες ΤΠΕ (ICT)], ETSI, 2018.

¹⁰³ [Οδηγία σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών](#) (2019/882/ΕΕ).

¹⁰⁴ [Ψηφιακό πλαίσιο ικανοτήτων 2.0](#), Επιστημονικός κόμβος της ΕΕ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για τον εντοπισμό, την αναφορά και την αφαίρεση παράνομου διαδικτυακού περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, από τις πλατφόρμες και τις υπηρεσίες τους, στον βαθμό που οι πρακτικές αυτές είναι νόμιμες.

6. Η παγκόσμια διάσταση: μια ΕΕ που υποστηρίζει, προστατεύει και ενδυναμώνει τα παιδιά σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια κρίσεων και συγκρούσεων.

«Η ΕΕ έχει τη δύναμη να ενώνει πολλές χώρες του κόσμου για την ειρήνη, τη συνεργασία και την ισότητα μεταξύ των λαών, και χρηματοδοτεί έργα για οργανώσεις που εργάζονται για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού». (Παιδί, Αλβανία).

«Πρέπει να κατέβεις βαθιά στο ορυχείο κρεμασμένος από ένα σχοινί, να πάρεις αυτό που σου ζήτησαν κι έπειτα να ανέβεις ξανά στην επιφάνεια. Σχεδόν πάθαινα ασφυξία μέσα στα ορύγματα από τα ανεπαρκή επίπεδα οξυγόνου» (Αγόρι, 11 ετών, Τανζανία).

Η δέσμευση της ΕΕ για την προώθηση, την προστασία, την πραγμάτωση και τον σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού είναι παγκόσμια δέσμευση. Μέσω της παρούσας στρατηγικής, η ΕΕ επιδιώκει να ενισχύσει τη θέση της και ως βασικού παγκόσμιου παράγοντα στο θέμα αυτό. Η ΕΕ ήδη διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στην προστασία και τη στήριξη των παιδιών παγκοσμίως, με την ενίσχυση της πρόσβασης στην εκπαίδευση, τις υπηρεσίες και την υγεία, και με την προστασία από κάθε μορφή βίας, κακοποίησης και παραμέλησης, μεταξύ άλλων και σε ανθρωπιστικό πλαίσιο.

Παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειωθεί τις τελευταίες δεκαετίες, πάρα πολλά **παιδιά σε όλο τον κόσμο εξακολουθούν να υφίστανται ή κινδυνεύουν να βρεθούν αντιμέτωπα με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανθρωπιστική κρίση, περιβαλλοντική και κλιματική κρίση, έλλειψη πρόσβασης στην εκπαίδευση, υποσιτισμό, φτώχεια, ανισότητες και αποκλεισμό.** Για τα κορίτσια, η κατάσταση είναι ιδιαίτερα δύσκολη· εξακολουθούν να είναι θύματα διακρίσεων και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των γάμων παιδιών, των πρώιμων και καταναγκαστικών γάμων, καθώς και του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων ήδη από την ηλικία των 4 ετών.

Σχεδόν τα δύο τρίτα των παιδιών του κόσμου ζουν σε χώρα που πλήττεται από συγκρούσεις. Από αυτά, το 1 στα 6 ζει σε απόσταση 50 χλμ. από ζώνη συγκρούσεων¹⁰⁵. Αυτό όχι μόνο απειλεί τη σωματική και ψυχική υγεία των παιδιών, αλλά συχνά μπορεί να τους στερήσει την εκπαίδευση¹⁰⁶ και να επηρεάσει αρνητικά τις μελλοντικές ευκαιρίες ζωής τόσο των ίδιων όσο και των κοινοτήτων από τις οποίες προέρχονται.

Τα παιδιά είναι επίσης θύματα στρατολόγησης και χρήσης σε ένοπλες συγκρούσεις. Η συμμετοχή τους σε συγκρούσεις επηρεάζει σοβαρά τη σωματική, ψυχολογική και συναισθηματική τους ευημερία. Τα παιδιά-στρατιώτες, τόσο τα κορίτσια όσο και τα αγόρια, πέφτουν επίσης συχνά θύματα σεξουαλικής βίας, η οποία χρησιμοποιείται πολύ συχνά ως πολεμικό όπλο.

¹⁰⁵ [Children affected by armed conflict, 1990-2019](#) (Παιδιά που πλήττονται από ένοπλες συγκρούσεις, 1990-2019), Διεθνές Ινστιτούτο Ερευνών του Όσλο, Conflict trends, 2020.

¹⁰⁶ [Inter-agency Network for Education in Emergencies](#) (Διοργανικό δίκτυο για την εκπαίδευση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης), 2020.

Εκτιμάται ότι 5,2 εκατομμύρια παιδιά¹⁰⁷ κάτω των 5 ετών πεθαίνουν κάθε χρόνο, κυρίως από αίτια που μπορούν να προληφθούν και να θεραπευθούν, πολλά από τα οποία οφείλονται στη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό, τις διακρίσεις, τα έμφυλα πρότυπα και την παραμέληση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η πανδημία COVID-19 και η κλιματική αλλαγή έχουν επιδεινώσει περαιτέρω τις υφιστάμενες μορφές διακρίσεων κατά των παιδιών, καθώς και την έκθεση των παιδιών και των οικογενειών σε ευάλωτες καταστάσεις παγκοσμίως. Κατά την κορύφωση της πανδημίας, περίπου 1,6 δισεκατομμύρια παιδιά σε όλο τον κόσμο δεν πήγαιναν στο σχολείο¹⁰⁸.

Η εξωτερική διάσταση της δράσης της ΕΕ θα είναι σύμφωνη με τις δεσμεύσεις που έχουν τεθεί στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024¹⁰⁹ και θα υποστηρίζεται από στοχευμένες δράσεις που περιλαμβάνονται σε άλλες σχετικές πρωτοβουλίες, όπως είναι οι κατευθυντήριες γραμμές για την προαγωγή και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού¹¹⁰, οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα παιδιά σε ένοπλες συγκρούσεις¹¹¹, το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ισότητα των φύλων στην εξωτερική δράση (2021-2025)¹¹² και η δέσμη εργαλείων για τα δικαιώματα του παιδιού¹¹³.

Σε όλα τα πλαίσια, η ΕΕ θα συνεχίσει να συμβάλλει στην εξασφάλιση ποιοτικής, ασφαλούς και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης, κοινωνικής προστασίας, υπηρεσιών υγείας, διατροφής, καθαρού πόσιμου νερού, στέγασης, καθαρού αέρα σε εσωτερικούς χώρους και κατάλληλης αποχέτευσης. Ειδικότερα, οι **αναπτυξιακές πολιτικές** της ΕΕ i) θα προωθήσουν την καθολική κάλυψη υγείας, ώστε να εξασφαλιστούν βασικές υπηρεσίες για την υγεία της μητέρας, του νεογνού, του παιδιού και του εφήβου, συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής υγείας και της ψυχοκοινωνικής στήριξης· ii) θα ζητήσουν από τα συστήματα τροφίμων να παρέχουν θρεπτική, ασφαλή, οικονομικά προσιτή και βιώσιμη διατροφή που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τα δικαιώματα των παιδιών και iii) θα επενδύσουν περαιτέρω στην ανάπτυξη ποιοτικών, προσβάσιμων εκπαιδευτικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένης της προσχολικής, της πρωτοβάθμιας, της κατώτερης και της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, η χρηματοδοτική συνδρομή θα στηρίξει την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη συνδεσιμότητα για τα σχολεία, καθώς και τη συμπερίληψη των ψηφιακών δεξιοτήτων στα σχολικά προγράμματα και στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

Σε **ανθρωπιστικές κρίσεις**, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να στηρίζει τα παιδιά, εφαρμόζοντας μια προσέγγιση βασισμένη στις ανάγκες σύμφωνα με τις ανθρωπιστικές αρχές, και θα διασφαλίζει ότι η βοήθειά της λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου και την ηλικία. Η ΕΕ θα συνεχίσει να δίνει έμφαση στην προστασία των παιδιών, αντιμετωπίζοντας όλες τις μορφές βίας κατά των παιδιών και παρέχοντας υπηρεσίες ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνική στήριξη. Επιπλέον, η συνεχής πρόσβαση σε ασφαλή, ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση έχει μεγάλη σημασία για τον εφοδιασμό των παιδιών και των νέων με βασικές δεξιότητες, για την παροχή προστασίας και αίσθησης ομαλότητας, καθώς και για τη συμβολή

¹⁰⁷ [Children: improving survival and well-being](#) (Παιδιά: βελτίωση της επιβίωσης και της ευημερίας τους), Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, 2019.

¹⁰⁸ [Policy Brief: Education during COVID-19 and beyond](#) (Εγγραφο πολιτικής: Η εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της νόσου COVID-19 κι έπειτα), Ηνωμένα Έθνη, Αύγουστος 2020.

¹⁰⁹ Κοινή ανακοίνωση με τίτλο «[Σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024](#)» [JOIN(2020) 5 final].

¹¹⁰ [Κατευθυντήριες γραμμές για την προαγωγή και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού](#), 2017.

¹¹¹ [Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σχετικά με τα παιδιά σε ένοπλες συγκρούσεις](#), 2008.

¹¹² [Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ισότητα των φύλων στην εξωτερική δράση](#) (2021-2025).

¹¹³ [Child Rights Toolkit. Integrating Child Rights in Development Cooperation](#) (Δέσμη εργαλείων για τα δικαιώματα του παιδιού. Ενσωμάτωση των δικαιωμάτων του παιδιού στη συνεργασία για την ανάπτυξη).

στην ειρήνη, ενώ αποτελεί όχημα επανένταξης και ανθεκτικότητας.

Συνολικά 152 εκατομμύρια παιδιά (9,6 % του συνόλου των παιδιών παγκοσμίως) είναι θύματα **παιδικής εργασίας**, ενώ 73 εκατομμύρια από αυτά απασχολούνται σε επικίνδυνες συνθήκες οι οποίες ενδέχεται να βλάψουν την υγεία, την ασφάλεια και την ανάπτυξή τους¹¹⁴. Οι πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής εξήγγειλαν μια προσέγγιση μηδενικής ανοχής έναντι της **παιδικής εργασίας**, συμβάλλοντας έτσι στις παγκόσμιες προσπάθειες στο πλαίσιο της ανακήρυξης του 2021 ως Διεθνούς Έτους των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη της Παιδικής Εργασίας¹¹⁵. Το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία¹¹⁶ περιλαμβάνει επίσης μια δράση για τη σημαντική μείωση της παγκόσμιας παιδικής εργασίας, σύμφωνα με την ημερομηνία-στόχο του 2025 που τέθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη για την πλήρη εξάλειψη της παιδικής εργασίας παγκοσμίως. Αυτό θα καλύπτει τη στήριξη της δωρεάν και εύκολα προσβάσιμης υποχρεωτικής εκπαίδευσης για τα παιδιά μέχρι αυτά να συμπληρώσουν την ελάχιστη ηλικία απασχόλησης, καθώς και την επέκταση των προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας, ώστε να βοηθήσουν τις οικογένειες να ξεφύγουν από τη φτώχεια.

Οι εμπορικές και επενδυτικές συμφωνίες της ΕΕ, καθώς και το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) έχουν επίσης συμβάλει σημαντικά στην προώθηση του σεβασμού των βασικών ανθρωπίνων και εργασιακών δικαιωμάτων, όπως κατοχυρώνονται στις θεμελιώδεις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) στο πλαίσιο του ΟΗΕ. Ιδιαίτερη προτεραιότητα θα δοθεί στην υλοποίηση αυτών των δεσμεύσεων, συμπεριλαμβανομένης της δράσης κατά της παιδικής εργασίας. Η ΕΕ θα ζητήσει από τις τρίτες χώρες να επικαιροποιούν τακτικά τους εθνικούς καταλόγους επικίνδυνων επαγγελμαμάτων που δεν θα πρέπει να ανατίθενται ποτέ σε παιδιά. Η ΕΕ θα εντείνει επίσης τις προσπάθειες για να διασφαλίσει ότι οι αλυσίδες εφοδιασμού των εταιρειών της ΕΕ είναι απαλλαγμένες από παιδική εργασία, ιδίως με την προώθηση βιώσιμης εταιρικής διακυβέρνησης.

Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, η ΕΕ θα εντείνει τις προσπάθειές της για να εξασφαλίσει **ουσιαστική συμμετοχή των παιδιών** για να αποτρέψει, να καταπολεμήσει και να αντιμετωπίσει όλες τις μορφές βίας κατά των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας· για να εξαλείψει τους πρώιμους και καταναγκαστικούς γάμους και τους γάμους παιδιών, τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων, την εμπορία, τη λαθραία διακίνηση, την επαιτεία, τη (σεξουαλική) εκμετάλλευση και την παραμέληση παιδιών. Θα ενταθούν επίσης οι εργασίες για την πρόληψη και τον τερματισμό των σοβαρών παραβιάσεων εις βάρος παιδιών που πλήττονται από ένοπλες συγκρούσεις, μεταξύ άλλων με δραστηριότητες προώθησης της συμμόρφωσης με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο. Το σχέδιο δράσης στηρίζει επίσης τις χώρες εταίρους για την ανάπτυξη και **ενίσχυση φιλικών προς τα παιδιά συστημάτων δικαιοσύνης και προστασίας του παιδιού**, μεταξύ άλλων για τα παιδιά-μετανάστες και πρόσφυγες, τα βιαίως εκτοπισμένα παιδιά και τα παιδιά που ανήκουν σε μειονότητες, ιδίως τους Ρομά. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να στηρίζει την επανεγκατάσταση στην ΕΕ παιδιών και άλλων ευάλωτων ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας. Η ΕΕ θα στηρίζει δράσεις για την αντιμετώπιση του ζητήματος των παιδιών του δρόμου και θα επενδύσει στην ανάπτυξη ποιοτικής εναλλακτικής φροντίδας και στη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στην παροχή ποιοτικής φροντίδας σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας για τα παιδιά που στερούνται γονικής φροντίδας και τα παιδιά με αναπηρία.

¹¹⁴ [Global estimates of child labour](#) (Παγκόσμιες εκτιμήσεις για την παιδική εργασία), Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, 2017.

¹¹⁵ [Διεθνής Οργάνωση Εργασίας](#).

¹¹⁶ [Σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024](#), ό.π.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να συμπεριλαμβάνει τα δικαιώματα των παιδιών στον πολιτικό διάλογο με τις χώρες εταίρους, και ιδίως στο πλαίσιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων και της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης. Θα προωθήσει επίσης μέτρα για την αντιμετώπιση της βίας και των διακρίσεων, ιδίως εις βάρος ευάλωτων παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΕ θα υποστηρίξει την παρακολούθηση και τη συλλογή αναλυτικών δεδομένων σχετικά με την κατάσταση των παιδιών στην περιοχή και θα συνεχίσει να υποβάλλει σχετικές εκθέσεις στο πλαίσιο των ετήσιων εκθέσεων ανά χώρα που υποβάλλονται στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τη διεύρυνση.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, η ΕΕ θα συντονίσει τη χρήση όλων των προγραμμάτων δαπανών που έχει στη διάθεσή της στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, ιδίως του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ), του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας ΙΙΙ (ΜΠΒ ΙΙΙ) και του Μέσου Ανθρωπιστικής Βοήθειας.

Θα προωθήσει επίσης δράσεις σε πολυμερή και περιφερειακά φόρουμ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, καθώς και δράσεις με την κοινωνία των πολιτών, τα παιδιά και τους εφήβους, εθνικούς φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ακαδημαϊκή κοινότητα, τον επιχειρηματικό τομέα και άλλους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς.

Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

- διάθεση του 10 % της συνολικής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του ΜΓΑΔΣ στην υποσαχάρια Αφρική, την Ασία και τον Ειρηνικό, την Αμερική και την Καραϊβική για την εκπαίδευση·
- συνέχιση της διάθεσης του 10 % της χρηματοδότησης της ανθρωπιστικής βοήθειας για την εκπαίδευση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και παρατεταμένων κρίσεων, και προώθηση της έγκρισης της διακήρυξης για τα ασφαλή σχολεία·
- πραγματοποίηση εργασιών ώστε να απαλλαχθούν οι αλυσίδες εφοδιασμού των εταιρειών της ΕΕ από παιδική εργασία, ιδίως μέσω νομοθετικής πρωτοβουλίας για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση·
- προώθηση και παροχή τεχνικής βοήθειας για την ενίσχυση των συστημάτων επιθεώρησης εργασίας, με σκοπό την παρακολούθηση και την επιβολή της εργατικής νομοθεσίας για τα παιδιά·
- παροχή τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο της «Ομάδας Ευρώπη» στις διοικήσεις των χωρών εταίρων μέσω των προγραμμάτων και των εγκαταστάσεών της, όπως το πρόγραμμα SOCIEUX+, το μέσο τεχνικής βοήθειας και ανταλλαγής πληροφοριών (TAIEX) και τα προγράμματα TWINNING·
- προετοιμασία σχεδίου δράσης για τη νεολαία έως το 2022 για την προώθηση της ενδυνάμωσης και της συμμετοχής των νέων και των παιδιών·
- ορισμός σημείων επαφής για τη νεολαία και ενίσχυση των ικανοτήτων προστασίας των παιδιών στο πλαίσιο των αντιπροσωπειών της ΕΕ.

7. Ενσωμάτωση της διάστασης του παιδιού σε όλες τις δράσεις της ΕΕ

Για την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στη στρατηγική, η Επιτροπή θα διασφαλίσει την ενσωμάτωση της διάστασης των δικαιωμάτων του παιδιού σε όλες τις σχετικές πολιτικές,

τη νομοθεσία και τα χρηματοδοτικά προγράμματα¹¹⁷. Αυτό θα αποτελέσει μέρος των προσπαθειών για τη δημιουργία μιας φιλικής προς τα παιδιά νοοτροπίας στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ και θα υποστηριχθεί με την παροχή κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων στο προσωπικό της ΕΕ, καθώς και με την ενίσχυση του εσωτερικού συντονισμού μέσω της ομάδας του Συντονιστή της Επιτροπής για τα δικαιώματα του παιδιού. Θα καταρτιστεί κατάλογος ελέγχου για την ενσωμάτωση των δικαιωμάτων του παιδιού.

Απαιτούνται αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα για την ανάπτυξη τεκμηριωμένων πολιτικών. Η Επιτροπή θα καλέσει τον FRA να συνεχίσει να παρέχει τεχνική βοήθεια και μεθοδολογική υποστήριξη στα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση διαδικασιών συλλογής δεδομένων. Θα επιδιωχθεί επίσης μεγαλύτερη ανάλυση κατά ηλικία και φύλο των δεδομένων της Eurostat και των δεδομένων που παράγονται από άλλους οργανισμούς της ΕΕ, καθώς και έρευνα σε συγκεκριμένους θεματικούς τομείς που καλύπτονται από την παρούσα στρατηγική. Αυτό θα γίνει μέσω του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» (2021-2027)¹¹⁸.

Η στρατηγική θα συμβάλει επίσης στην ενσωμάτωση και τον συντονισμό των πρωτοβουλιών σε εθνικό επίπεδο και μεταξύ των βασικών ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να διασφαλιστεί η καλύτερη εφαρμογή των υφιστάμενων ενωσιακών και διεθνών νομικών υποχρεώσεων. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή θα δημιουργήσει επίσης το **δίκτυο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού** έως το τέλος του 2021. Το δίκτυο, έχοντας ως βάση το έργο της υφιστάμενης άτυπης ομάδας εμπειρογνομόνων για τα δικαιώματα του παιδιού¹¹⁹, θα ενισχύσει τον διάλογο και την αμοιβαία μάθηση μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού και θα στηρίζει την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της στρατηγικής. Το δίκτυο θα απαρτίζεται από εθνικούς εκπροσώπους και θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις, εκπροσώπους τοπικών και περιφερειακών αρχών και παιδιά. Η Επιτροπή θα αναπτύξει επίσης στενότερη συνεργασία με τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, καθώς και με άλλα αρμόδια θεσμικά όργανα, περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς, την κοινωνία των πολιτών και διαμεσολαβητές για τα παιδιά.

Η στρατηγική αυτή θα πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με τη στρατηγική για την ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην ΕΕ και του σχεδίου δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία. Συμπληρώνει τις στοχευμένες προσπάθειες για να καταστούν τα δικαιώματα και οι αξίες της ΕΕ πιο απτά σε τομείς όπως¹²⁰ η προστασία των παιδιών-μεταναστών, η ισότητα και η ένταξη, η ισότητα των φύλων, η καταπολέμηση του ρατσισμού και ο πλουραλισμός, τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιθαγένεια της ΕΕ, τα δικαιώματα των θυμάτων, η καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, τα κοινωνικά

¹¹⁷ Βλ. παράρτημα 2.

¹¹⁸ [Ορίζων Ευρώπη](#).

¹¹⁹ [Άτυπη ομάδα εμπειρογνομόνων για τα δικαιώματα του παιδιού](#), Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

¹²⁰ [Ανακοίνωση με τίτλο «Η προστασία των παιδιών-μεταναστών»](#) [COM(2017) 211 final]: [Ανακοίνωση σχετικά με τη στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025](#) [COM(2020) 152 final]: [Ανακοίνωση σχετικά με το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά](#) [COM(2020) 620 final] και [Σύσταση του Συμβουλίου για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά](#) (2021/C 93/01): [Ανακοίνωση για τη στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ 2020-2025](#) [COM(2020) 698 final], [Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027](#) [COM(2020) 758 final] και [Στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία: Ανακοίνωση σχετικά με το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού 2020-2025](#) [COM(2020) 565 final] και επικείμενη στρατηγική για τον αντισημιτισμό, η οποία έχει προγραμματιστεί για το 2021: [Έκθεση του 2020 για την ιθαγένεια της ΕΕ — Ενδυνάμωση των πολιτών και προστασία των δικαιωμάτων τους](#) [COM(2020) 730 final], [Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων \(2020-2025\)](#) [COM(2020) 258], [Στρατηγική της ΕΕ για αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών](#) [COM(2020) 607].

δικαιώματα και η εκπαίδευση και κατάρτιση χωρίς αποκλεισμούς¹²¹. Συνάδει επίσης με τις προτεραιότητες που καθορίζονται στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία¹²².

7.1 Συνεισφορά των κονδυλίων της ΕΕ στην υλοποίηση της στρατηγικής

Η χρηματοδότηση της ΕΕ είναι καθοριστική για τη στήριξη της υλοποίησης των πολιτικών της ΕΕ στα κράτη μέλη. Με τη στρατηγική αυτή, η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη ώστε να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα κονδύλια της ΕΕ στις πρωτοβουλίες τους για την προστασία και την πραγμάτωση των δικαιωμάτων του παιδιού. Θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνει την κατάρτιση προϋπολογισμού για τα δικαιώματα του παιδιού και να διερευνήσει τρόπους για την παρακολούθηση των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ στον τομέα αυτόν, ώστε τα κονδύλια να διοχετεύονται στις πλέον πιεστικές ανάγκες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στη χρηματοδότηση για τα δικαιώματα του παιδιού στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ, σύμφωνα με τις ανάγκες που έχουν εντοπιστεί σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Βάσει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027,

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στηρίζουν επενδύσεις στην ανάπτυξη ανθρώπινων ικανοτήτων και υποδομών, τον εξοπλισμό και την πρόσβαση σε υπηρεσίες στους τομείς της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της στέγασης, της κοινωνικής πρόνοιας, της υγειονομικής περίθαλψης και της παιδικής φροντίδας, καθώς και τη μετάβαση από τις ιδρυματικές υπηρεσίες στην παροχή υπηρεσιών σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας.

Τα κράτη μέλη με ποσοστό παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (την περίοδο 2017-2019) θα πρέπει να διαθέσουν το 5 % του ΕΚΤ+ για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, ενώ άλλα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέσουν κατάλληλο ποσό. Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, τα κράτη μέλη θα πρέπει να πληρούν διάφορους αναγκαίους πρόσφορους όρους, οι οποίοι ενδέχεται να συνδέονται στενά με τα μέτρα για τα δικαιώματα του παιδιού. Στους όρους αυτούς περιλαμβάνονται πλαίσια πολιτικής στον τομέα της μείωσης της φτώχειας, της ένταξης των Ρομά και της συμμόρφωσης με την UNCRPD και τον Χάρτη. Το νέο ΤΑΜΕ θα ενισχύσει την προστασία των ασυνόδευτων παιδιών-μεταναστών μέσω της αναγνώρισης και της παροχής οικονομικής στήριξης και κινήτρων για την ιδιαίτερη υποδοχή, στέγαση και άλλες ειδικές ανάγκες τους, με ποσοστό συγχρηματοδότησης έως 75 %, το οποίο μπορεί να αυξηθεί σε 90 % για έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο ειδικών δράσεων.

Άλλα ταμεία και προγράμματα της ΕΕ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την πραγμάτωση των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», το πρόγραμμα CERV, το Erasmus+, το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), το REACT-EU και το InvestEU. Επιπλέον, το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης είναι σε θέση, κατόπιν αιτήματος, να παρέχει τεχνική υποστήριξη στα κράτη μέλη για την εκπόνηση δράσεων ανάπτυξης ικανοτήτων.

¹²¹ [Σύσταση της Επιτροπής με τίτλο «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας»](#) (2013/112/ΕΕ): [Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων· Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#) [COM(2021) 102 final]. Πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά [COM(2021) 137]. [Ανακοίνωση σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025](#) [COM(2020) 625 final] και [Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027](#) [COM(2020) 624].

¹²² [Σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024](#) [JOIN(2020) 5 final].

Τα κράτη μέλη καλούνται να διασφαλίσουν μια συντονισμένη προσέγγιση σε εθνικό, μακροπεριφερειακό¹²³, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο κατά τον προγραμματισμό και την εκτέλεση των κονδυλίων της ΕΕ, καθώς και να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων που εργάζονται με παιδιά και για τα παιδιά, και των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων στην προετοιμασία, την αναθεώρηση, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των προγραμμάτων για τα ταμεία της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027.

Η στρατηγική αντιμετωπίζει επίσης τις ανισότητες που ανέδειξε η κρίση της νόσου COVID-19, η οποία έπληξε δυσανάλογα τα ευάλωτα παιδιά. Στο πλαίσιο των εργασιών αυτών, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες που προσφέρει το NextGenerationEU για τον μετριασμό των δυσανάλογων επιπτώσεων της κρίσης, και θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν τα δικαιώματα του παιδιού στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης.

Για να επιτευχθεί πραγματική πρόοδος στην πράξη, η στρατηγική αυτή πρέπει να συνοδεύεται από **δεσμεύσεις και επενδύσεις σε εθνικό επίπεδο**. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ να αναπτύξουν, όπου δεν είναι ακόμη διαθέσιμες, ισχυρές και τεκμηριωμένες εθνικές στρατηγικές για τα δικαιώματα του παιδιού, σε συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών και σε συνεργασία με άλλες σχετικές εθνικές στρατηγικές και σχέδια. Καλεί επίσης τα κράτη μέλη να επικυρώσουν όλα τα προαιρετικά πρωτόκολλα της UNCRC και τα προαιρετικά πρωτόκολλα της UNCRPD, καθώς και να λάβουν δεόντως υπόψη τους τις καταληκτικές παρατηρήσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού¹²⁴ και της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία¹²⁵. Η Επιτροπή καλεί επίσης τα κράτη μέλη να στηρίξουν όλες τις δράσεις που συνιστώνται στην παρούσα στρατηγική μέσω κατάλληλων χρηματοδοτικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης από την ΕΕ.

Συμπέρασμα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύεται πλήρως να στηρίζει τα παιδιά ώστε να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους ως δραστήριοι και υπεύθυνοι πολίτες. Για να συμβεί αυτό, η συμμετοχή στον δημοκρατικό βίο πρέπει να ξεκινά από την παιδική ηλικία. Όλα τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν τις απόψεις τους για θέματα που τα αφορούν, καθώς και να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις τους. Για να καταστεί δυνατή η ενεργός συμμετοχή των παιδιών, πρέπει επίσης να αντιμετωπίσουμε τη φτώχεια, τις ανισότητες και τις διακρίσεις, ώστε να σπάσει ο διαγενεακός κύκλος της μειονεξίας.

Η στρατηγική αυτή είναι συμπεριληπτική από τον σχεδιασμό της και δεν θα εισαγάγει αποκλεισμούς κατά την εφαρμογή της. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την εφαρμογή της στρατηγικής σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, και θα υποβάλλει εκθέσεις προόδου στο ετήσιο ευρωπαϊκό φόρουμ για τα δικαιώματα του παιδιού. Τα παιδιά θα συμμετέχουν στην παρακολούθηση και την αξιολόγηση, ιδίως μέσω της μελλοντικής πλατφόρμας για τη συμμετοχή των παιδιών. Οι δράσεις της στρατηγικής θα προσαρμόζονται όπου χρειάζεται.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εγκρίνουν τη στρατηγική και να συνεργαστούν για την εφαρμογή της. Η Επιτροπή καλεί την Επιτροπή των

¹²³ [Μακροπεριφερειακή στρατηγική](#), Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

¹²⁴ [Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#), καταληκτικές παρατηρήσεις.

¹²⁵ [Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία](#), καταληκτικές παρατηρήσεις.

Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να προωθήσουν τον διάλογο με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές και την κοινωνία των πολιτών.

Έχουμε όλοι την ευθύνη να ακούσουμε τα παιδιά και να δράσουμε τώρα. Και για να επαναλάβουμε τα λόγια ενός μέλους του Συμβουλίου Παιδιών της Eurochild: **«Τα λόγια είναι καλά αλλά οι πράξεις καλύτερες».**